

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošt. čekov
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 5. septembra.

Angleški ministri predsednik Macdonald je včeraj pred najslajnejšim auditorijem sveta, v seji Lige narodov, zapel visoko pesem miru. Poročila pravijo, da govori angleški premijer tako lepo, da so imele njegove besede tako vznešen polet, da je njegov govor donel v dvorani kakor himna. Macdonald je razpravljal o garancijskem paktu in o razorožitvi. Proč z vojsko in z orožjem! Proti topovom in stрупnim plinom, podmornicam in dreadnoughtom, oklopnim aeroplanom in električnim uničevalnim strojem postavimo p a m e t! Garancije za medsebojno varnost niso nič, razsodišče je vse. Da, gospodje! Zavežimo se, da bomo vsak medsebojni spor predložili mednarodnemu sodišču, podprimo vsi avtoriteto tega najvišjega foruma mednarodne pravice, pa bodo njegovi izreki brez nasilja in brez krvi uveljavljali, kar je pravo in pošteno. In tako pristopimo potem razorožitvi in lahko bo zmanjšati število vojaštva, iz topov delati pluge, križarke in podmornice spremenjati v potniške ladje. Zato se naj vsi predlogi glede garancijskega pakta izročijo posebni komisiji v študij, in kadar bodo vse države članice Lige narodov, morda čez leto dni, se skliče posebna razorožitvena konferenca.

Macdonaldov govor je bil burno pozdravljen in številne angleške vlade so bile prirejene prisrčne ovacije. Zbor Lige narodov je izrazil svoje občudovanje sijačnemu govoru in plemeniti ambiciji. Toda zbrani državniki niso zaprli oči pred staro resnico o teoriji in praksi. Zastopniki malih narodov pa so si morali nazvlic Macdonaldovemu apelu, da naj se ne bojijo, reči, kakšna razlika je, kadar govori zastopnik velikega svetovnega imperija, ki razpolaga z neúčeno močjo in skoraj neomejenim vplivom, o varnosti eksistence in o učinkovitosti sodb mednarodnega sodišča, in kako vse drugače je malemu narodu, ki bi brez obrambe bil navezan na to, da išče pravice pred sodiščem morda v trenutku, ko armada velikega sosedra marširajo čez njegove granice in ostane njegovo edino sredstvo — upanje, da bo proces vendarle on dobil. . . . Macdonald je govoril čisto iz ideologije močnega, pred vsakim nasprotnikom zavarovane države in ni pokazal nobenega razumevanja za dejstvo, da poleg nekaterih velikih živi v Evropi mnogo več malih narodov, katerih eksistenca še ni zasigurana, baš radi tega, ker se veliki še niso naučili spoštovati njihove popolne enakopravnosti.

Nikdo ne dvomi o plemenitih intencijah angleškega premijera, temveč dvoma pa se pojavlja o njihovi izvršljivosti. Pri moči, kakršen je Macdonald, je pa samoposebi umevno, da se nahaja v njegovih izjavah cela vrsta najdragocenejših nasvetov, ki bodo oplojili nadaljno debato.

Danes se je oglasil predsednik francoske vlade gosp. Herriot. Njegov govor ni bil nič manj zasoben nego Macdonaldov, a bil je mnogo realnejši. V imenu mučenške in zmagovite Francije se je Herriot slovesno pridružil klicu človeštva: Z vsemi sredstvi treba preprečiti možnost nove vojne. Mednarodno sodišče je resnično sredstvo, toda ono ne zadošča. Tudi v družbi narodov je kakor v družbi človeški: zla volja bi mogla triumfirati nad poštenostjo in ako ni sankcije, da bo izigravanje sodišča kaznovano, potem bo zmagalo nepoštenje nad poštenjem, sila nad pravico. Sodišče, jamstva za veljavo njegove absolutne avtoritete in razorožitve so neločljivi pojmi. To je okvir, ki ga daje Herriot celemu problemu, pa je zaeno tudi njegovo jedro. Tu je naznačena pot, po kateri se pride do onega cilja, ki je vreden največjih in najvztrajnejših naporov vsega človeštva. Globoko hvaležni morajo biti predsedniku francoske vlade mali narodi Evrope, na katerih eksistenčne pravice je gosp. Herriot opozoril s posebnim poudarkom. To stališče francoskega državnika nas ne preseneča, ono odgovarja plemeniti tradiciji velikega naroda, od nekaj zaščitnika svobode velikih in malih.

Macdonaldov in Herriotov govor sta opredelila tok nadaljne debate. Ni dvoma, da Herriotovi argumenti zmagujejo in kar je bilo dosedaj govornikov, tudi angleški delegat lord Parmoor, vsi so morali priznati tehtnost francoskega stališča. S posebno delikatno in globokim razumevanjem problema, a niti trenutke ne spuščajoč z oči življenski interes malega naroda, se je danes oglasil k besedi tudi češkoslovaški minister dr. Beneš, lanski referent o tem vprašanju.

Pozornost vsakega sveta je danes obr-

Mirovna debata v Zvezi narodov na vrhuncu

HERRIOT PROTI MACDONALDOVEMU PREDLOGU. — ZA PRAVICO MALIH NARODOV. — GOVORI SALANDRE, DR. BENEŠ, LORDA PARMOORA IN THEUNISA.

Zeneva, 5. septembra, s. Tudi za današnje sejo Zveze narodov je vladalo izredno zanimanje. Dvorana in tribune so bile napolnjene. Z veliko napetostjo se je pričakoval odgovor Herriota na včerajšnji govor Macdonalda.

Prvi dobi besedo Herriot, ki je burno pozdravljen. Z jasnim glasom pozdravlja skupščino v imenu Francije, ki je pokazala svojo ljubezen do miru ter opominja na to, kako težke žrtve je doprinesla Francija, vsled česar hoče na vsak način preprečiti, da se ponovi taka katastrofa. (Burno odobravanje). Mali narodi imajo pravico, da se postopa z njimi z enako obzirnostjo. Herriot je ugotovil, da je pakt o Zvezi narodov združil vprašanje jamstev z onim o razorožitvi. Vsled tega se tudi garancijski pakt opira na pakt o Zvezi narodov. Upa, da bo z dobro voljo mogoče preiti preko mrtve točke, na katero se je, kakor se trdi, dospelo. Vsekakor se mora preprečiti nova moderna vojna s svojimi neizmernimi grozotami. Francija hoče pri tem energično sodelovati. Z veliko simpatijo je francoska vlada sprejela postopanje potem razsodišč. Že v Londonu ga je predlagal Herriot sam. Francija vztraja na čl. 12. pakta o razsodišču (burno odobravanje). Francija bo ostala zvesta svoji devizi: ne uničevati, temveč vedno novo ustvarjati. Za Francijo pomeni veliko zadoščenje, da je razsodišče v središču diskusije (odobravanje). Vendar pa razsodišče samo ne zadošča. Ne sme priti do tega, da bi razsodišče za narod, ki je postopal bona fide, postalo zanjaka. (Veliko odobravanje).

Tesno zvezano z vprašanjem razsodišča mora ostati vprašanje jamstev. Obrnjen k Macdonaldu je izjavil Herriot: «Da, moj dragi prijatelj, hočemo vam slediti v visokem poletu te misli, vendar pa ne smemo izgubiti tal izpod nog. Onim, ki še danes žalujejo za svojimi najdražjimi, smo dolžni, dati boljše jamstev za bodočnost. Mislite na Belgijo. Ne sme se več dogoditi, da bo trajalo štiri leta, predno se prične z mirnim delom. Živimo v prehodni dobi, v kateri so potrebna največja jamstva. Razsodišče, jamstva in razorožitve so neločljivi pojmi. Ako boste z ustvaritvijo novega duha stopili v periodo sporazuma, se bo polagoma ustvarila tudi prava skupnost narodov. Ako bi se poleg Zveze narodov hotela ustvariti nova razorožitvena organizacija, bi se moglo zgoditi, da bi brez njih vednosti izbruhnila vojna.

Kar se tiče Nemčije je moje stališče jasno. Nikoli nismo hoteli, da bi se Nemčiji godilo slabo. Nikoli nismo, Herriot ponavlja to trikrat, vodili propagando sovraštva, vendar pa je potrebno, da bodo pogodbe svete. V Londonu smo z Nemčijo stopili v stik. Po francoskem naziranju ni med državami nobene razlike. Vsi naj bi se na enak način v smislu do ločb pakta sprejeli v Zvezo narodov. Francija ponuja vsem brezpogojno svoje delo. Francija, ki je nedolžna, nedolžna, prispevam vam, trpela in ki je bila nedolžno napadena ter morala izkusiti grozote vojne, ima kot nobena druga država toliko hrepenenje po tem, da bi cvetela nebeška cvetka mira! (Burno več minut trajajoče odobravanje. Ves zbor se dvigne ter prireja Herriotu prisrčne ovacije).

Po Herriotu je govoril bivši italijanski ministriški predsednik Salandra, ki je pristal na Macdonaldov predlog, da se določi komisija, ki bo razpravljala o razorožitvi in o razsodišču. Vendar pa je izjavil, da se nobena država danes še ne more odreči gotovim sredstvom. Ako naj bo postopanje potem razsodišča uspešno, mora biti dana možnost sankcij, ker se sicer ne bi nudilo jamstvo za izvršitev izreka razsodišča. Ako se bo Zvezi narodov, ki naj bi, kakor upa, združila vse kulturne narode, posrečilo, na tem potu za varnost narodov in obenem za preprečitev obrozitvenih bremen doseči kak napredek, potem more biti skupščina ponosna na svoje delo. Tudi govor Salandre je bil burno odobran.

Za Salandro je govoril češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki ga je skup-

njena v Zenevo. Že prve seje Lige narodov so pokazale, da so bile pač preuranjene nade, da bo letošnje zasedanje došlo v vprašanju garancij in razorožitve do konkretnih sklepov. Problem je preglobok, prekompleksen, preobsežen. Saj je to problem bodočnosti človeštva, problem mira. Toda v tem velikem vprašanju velja «E pur si muove» in razprave v Zenevi kažejo, kako intenzivno je že pronicila mirovna misel v evropske narode. Rešilna solucije še ni, a vedno plodono seje se kupijo ideje.

ščina viharno pozdravila. Prišel je svoj izjavljanja z izjavo, da se mora resno vprašati, ali bodo posvetovanja v Zenevi imela kakšen uspeh. On sam čuti nekako odgovornost za garancijski pakt, ki se je že nekaj časa precej ostro kritiziral in hoče opravičiti ta pakt in vse posebne pogodbe, ki so predvidene v njem. Dr. Beneš je nato v daljšem govoru razložil zgodovino garancijskega pakta ter pomislekov proti njemu. Noče se povrniti na sklepe, ki jih je podal že v svojem poročilu tretje komisije lanskega zasedanja Zveze narodov. Vsa predlagana sredstva kakor razsodišče, obligatorične sodne klauzule itd., je dejal dr. Beneš, morejo biti zelo dobre, vendar pa bo zelo težko, da bodo dovedle do razorožitve. Še vedno je namreč mogoče, da se bodo vse države tajno oboroževale za nove strašne vojne. Dr. Beneš je skupščino po končanem govoru viharno pozdravila.

Nato je govoril lord Parmoor ter izjavil, da govori pod utisom velikega Herriotovega govora. Ugotoviti hoče, da se strinja z Macdonaldom, vendar pa noče prikriti, da je našel razliko med naziranjem Herriota in Macdonalda. Ako je Herriot izrazil željo, da bodo mali narodi enakopravni z velikimi, potem se mora izločiti vojaška sila. Ako se to ne bi zgodilo, bi to pomenilo, da se obdrži gospodstvo velikih. Formula za priznanje obligatornega mednarodnega razsodišča predstavlja princip, za kar bi se morala Zveza narodov obvezati, da ga pripozna. Ako se bo priznalo načelo enega največjih angleških sodnikov: pa naj se zruši nebo, vladati mora pravica, šele tedaj bodo končane moderne vojne. Lord Parmoor se je docela pridružil definiciji Herriota, po kateri se bo oni smatral za napadalca, ki bi odklonil odločitve razsodišča. Kdor jih odkloni, ali jih ne izvrši, tega pa morajo tudi zadeti sankcije pakta o Zvezi narodov. Lord Parmoor pa meni, da se morajo večje sankcije natančno proučiti. Izjavil je glede vprašanja mednarodne konference, da bi šel še dalje kakor Herriot. Bolje bi bilo vzdržati avtoriteto Zveze narodov s tem, da bi svet Zveze narodov sam sklical to konferenco. Skodljivo bi nam ne bilo, ako bi izbruhnil spor med to konferenco in Zvezo narodov.

Glede načrta medsebojnega garancijskega pakta je izjavil lord Parmoor: Ponovno sm čital to pogodbo, vendar pa sem našel, da ima za podlogo napačna in neizvršljiva načela. Spravil bi Zvezo narodov v neprijetno situacijo ter svet vedno globlje v močvirje militarizma. Nujno prosim skupščino, da opusti to slabo načelo garancijskega pakta, ki se naslanja izključno na vojaško silo. Razsodišče tvori edino rešitev, ki bi mogla utrditi moč Zveze narodov. Razorožitve sama ni dovoljna podlaga za vpostavitve pravnega mira. Toda razorožitve v zvezi z obligatoričnim razsodiščem in vojaško kontrolo, kakor je predvideno v čl. 203 in 250 versalleske mirovne pogodbe, vse te določbe skupno še ne zadostujejo. Anglija in Francija sta jih stvorile za Bolgarijo, Avstrijo in Madžarsko. Ako bi pa svet Zveze narodov nekako tvoril generalni štab svetovnega mira, bi vojaška sila sama od sebe izginila. Imeti se mora še potrpljenje, vendar pa se ne sme dvomiti, da bo prišel dan, ka bo mir končnoveljavno triumfal.

Po govoru Parmoora je predsednik Motta odgodil sejo do 4. popoldne.

POPOLDANSKA SEJA:

Na popoldanski seji je povzel besedo belgijski ministriški predsednik Theunis, ki je odobral cilje, ki jih zasleduje Zveza narodov. Majhno število let, je izjavil Theunis, ki je preteklo od ustanovitve Zveze narodov, seveda ni zadostovalo, da bi se mogli doseči ti cilji. Belgija je že celo stoletje bojišče Evrope. Razvoj modernih vojnih sredstev pa je postal tako strašen, kakor se prej ni nikoli mislilo. Belgijci smo miroljubni narod. Ni mi potrebno zagotoviti, da nečemo ničesar drugega kot mir in jamstva. Toda ta jamstva ne smejo biti le na papirju. Odobravam po Macdonaldu in Herriotu pripravljeno naziranje glede razsodišča, razorožitve in trgovine z orožjem. Pripravljen sem, da bo tudi Belgija pripravljena slediti temu zgledu, ako bodo velesile sprejele klauzulo glede obligatoričnega razsodišča. S tem se bo vojna nevarnost vsekakor zmanjšala, ne da bi sicer popolnoma izginila. Wilson je v svojih 14. točkah izrazil glavno misel glede Zveze narodov ter proklamiral enakost velikih in malih narodov. Povdarjati pa moram, da se morajo člani sveta vedno zavedati svojih dolžnosti in svoje odgo-

Imenovanje učiteljev v Sloveniji

(Glej naše brzojavno poročilo na drugi strani)

vornosti, ki jih jim nalaga ta pakt. Theunis je nato orisal hitrost prehoda Nemce skozi Belgijo leta 1914. ter izjavil, da Belgija ne more še enkrat riskirati, da z apalom na svet kliče vse narode na pomoč. V imenu belgijske vlade in belgijske delegacije, je izjavil Theunis, vas moram pozvati, da se mora rešiti problem varnosti naše države in tudi vseh drugih držav. Vse male države, za katere govorim tudi jaz, imajo pravico

do neodvisnosti in svobode. (Odobravanje.) Dopolnilo k paktu, ki je potrebno tudi za našo varnost, je že v garancijskem paktu, ki ima brezdvomno napake, ki pa vendarle preprečuje da bi pričelo vojna brez apela na razsodišče. Na koncu svojega govora je Theunis izjavil, da hoče sodelovati pri vseh predlogih, ki bodo stavljeni za izvršitev razorožitve in vprašanja jamstev.

Prva radičevska imenovanja

DALMACIJA POD RADIČEVSKIMI VEL. ŽUPANI. — NIŽJE URADNIŠTVO NAJ SE POSTAVLJA PO VOLJI RADIČEVIH EKSPONENTOV VPRAŠANJE HRVATSKIH VOJAKOV V MAKEDONIJI.

Zagreb, 5. septembra. r. Radičev «Hrvat» poroča iz Beograda: Danes popoldne se je vršila v vladinem predsedništvu konferenca med gg. dr. Mačkom, Predavcem, Davidovićem, Nastasom Petrovičem, dr. Korošcem in dr. Spahom. Na tej konferenci so razpravljali tudi o imenovanju velikih županov v Dalmaciji. Za Dalmacijo bosta imenovana oba velika župana (za Split in Šibenik) iz vrst HRSS. Z ozirom na drugo uradništvu je sklenjeno, da storijo potrebne ukrepe veliki župani in namestniki (?). Od sedaj se mora strogo voditi račun o imenovanju in delu uradništva. Dalje se je govorilo o akciji Orjuna, ki je v zadnjem času postala vse brezobzirnejša in celo ne respektira več oblasti. Pri tej priliki je bil opozorjen minister na tranjih zadev, da se Orjuna pripravlja, da onemogoči shod HRSS v Crikvenici. Zato so se šefi strank zedinili v tem, da je treba proti Orjuni porabiti zakone in posledice.

Beograd, 5. septembra. r. V imenu HRSS je posl. Bačinić zahteval od ministra Hadžića, da se reaktivirajo hrvatski oficirji, ki so bili predčasno upokojeni.

Beograd, 5. septembra. r. Radičevci demantirajo vesti, da bi oni zahtevali

premestitev hrvatskih vojakov iz južne Srbije v hrvatske kraje, temveč «hočejo samo intervenirati, da se rešijo hrvatski vojaki malarije». Oficijno se do sedaj baje še ni govorilo o tem in poslanci samo želijo, da vojni minister sam uvidi upravičenost njihovih zahtev.

Beograd, 5. septembra. r. Današnja «Politika» javlja, da so včerajšnje izjave g. Josipa Predavca izzvale veliko zmešnjavo v vladinih vrstah. Po miselnju vladinih krogov zahtevajo radičevci vedno več in vlada se nahaja radi tega v zelo resnem položaju. «Pravda» javlja, da sta Predavec in Maček na včerajšnjem sestanku z gg. Davidovićem, Korošcem in Spahom izjavila, da je splošni položaj, posebno na Hrvatskem tak, da radičevci ne morejo biti z njim zadovoljni. «Politika» potrjuje, da so radičevci resnično zahtevali premestitev hrvatskih vojakov iz Makedonije v druge kraje. Dalje priobčuje «Politika» brzojav iz Zagreba, da g. Radič stavlja novo zahtevo, po kateri bi Hrvatsko popolnoma izdvojil izpod kompetence kr. vlade v Beogradu. On namreč zahteva, da se ima imenovati namestnik v Zagrebu, ki naj potem sam izvrši spremembo uradništva.

PROSLAVA PRESTOLONASLEDNIKOVEGA ROJSTNEGA DNE V BEOGRADU.

Beograd, 5. septembra. r. Na predvečer rojstnega dne prestolonaslednika se je mesto Beograd bogato okrasilo z zastavami. Ob 6. zvečer je artiljerija oddala 21 strelav. Jutri se bo vršila v saborni cerkvi slovesna služba božja, katere se bodo udeležili zastopniki vlade in vojske. Služba božja se bo vršila tudi v katoliški cerkvi ter v džamiji in v sinagogah.

KRALJEV POVRATEK V BEOGRAD.

Beograd, 5. septembra. r. Kakor se doznava iz vladnih krogov, se vrne kralj v Beograd v nedeljo.

KONVENCIJA Z AVSTRIJO RADI OPTANTOV.

Beograd, 5. septembra. p. Da se končno uredi vprašanje optantov, ki je posebno pereče v Sloveniji ob avstrijski meji, sta se naša in avstrijska vlada sporazumeli, da se sklene posebna konvencija. Dopoldne je bila v ministru za zunanje stvari konferenca med avstrijskimi in našimi delegati ter se je dosegel sporazum v vseh vprašanjih. Obenem se je določilo, da se za tri leta podaljša rok za izselitev optantov. Jutri bo konferenca, na kateri se bo konvencija redigirala in morda v ponedeljek podpisala.

NOVI VALUTNI PREDPISI ZA POTOVANJA V INOZEMSTVO.

Beograd, 5. septembra. r. Da bi se potnikom omogočila nabava tuje valute pri potovanju v inozemstvo, je finančno ministristvo izdalo odlok, da smejo banke, ki so pooblašene za promet z devizami in valutami, izdajati našim državljanom, ki imajo vidirane potne liste, efektivne valutne čke in plačilne naloge v valute one države, v katero potujejo in sicer za potovanje v Francijo in v države, katerih valuta je večja od francoske, odgovarjajoča vrednost do 6 tisoč francoskih frankov, za potovanje v države, katerih valuta je nižja od francoske pa odgovarjajoča vrednost do 3 tisoč francoskih frankov. Potnikom v Nemčijo, Poljsko, Avstrijo, Madžarsko in Rusijo se sme mesto denarja dotične države prodajati tudi druga valuta n. pr. dolarji, angleški funti, francoski franki in drugo, do gori označenega zneska 3000 francoskih frankov. Onemu, ki potuje v več držav in ako ima vizume dotičnih držav, se sme prodati tudi več raznih valut, vse skupaj pa v protivrednosti do 6000 odnosno 3000 francoskih frankov. Obračun se bo vrši po državnem kursu. Razen tujih valut, ki morajo biti vpisane v potnem listu, smejo naši državljanji vzeti s seboj še 2000 Din našega denarja.

ZOPET MINISTRKA SEJA ZA ODPUŠCANJE URADNIKOV.

Beograd, 5. septembra. p. Na današnji večerni seji ministrskega sveta je bil ministru Hrasnici dovoljen 4-dnevni dopust, da potuje v Bosno v poslih svoje stranke. Zastopal ga bo minister Behmen. Nato so bili odobreni ukazi pravosodnega in finančnega ministra, na kar je Petrović prečital veliko število ukazov o odpustitvah in premestitvah ter imenovanju novih srezkih načelnikov. Upokojenih je 12 načelnikov, 12 novo imenovanih, 15 premeščenih. Vlada je dobila iz sanatorija v Vračaru obvestilo, da je minister Vesnjak tako težko bolan, da dolgo časa ne bo mogel vršiti svoje dolžnosti. Zastopal ga bo dr. Kulovec. Vojni minister Hadžić je poročal o svoji arjdijenci pri kralju. Odobril se je kredit 4 milijonov dinarjev za zgradbo vojašnic v Vinkovcih.

SV. NAUM PRISOJEN ALBANIJI.

Zeneva, 5. septembra. r. Včeraj ob 3 uri popoldne je izreko mednarodno lasko sodišče svojo sodbo o samostanu Sv. Nauma in sicer v našo škodo. Sv. Naum je prisojen Albaniji. Ker pa ta samostan od 1. 1913 pripada našem teritoriju, odstopanje našega ozemlja pa se more izvršiti samo z dovolitvijo našega parlamenta, zato sklep konference veleposlanikov, ki ga je sedaj potrdilo mednarodno mirovno sodišče, ne more biti obvezen in naša država bo storila nove korake, da izdejstvuje polno važnost pogodbi od 1. 1913, ki določa mejo med nami in Albanijo.

Atentat na predsednika poljske republike

Lvov, 5. septembra. s. Ko se je danes popoldne predsednik poljske republike Wojciechowski po otvoritvi lvovskega vzhodnega sejma peljal v poslopje vodstva, je bila proti njegovemu avtomobilu vržena petarda, ki pa je tik pred vozom le zelo malahko eksplodirala. Niti predsednik niti kaka druga oseba ni bila ranjena. En atentator je bil aretiran, ostali so pobegnili. Atentator je sin lvovskega steklarskega mojstra, piše se Steiger ter študira na Dunaju.

DRŽAVLJANSKA VOJNA NA KITAJSKEM.

New York, 5. septembra. s. Položaj na Kitajskem si ne spreminja. Ob železniški progi Shanghai-Peking se vršijo ljuji boji izgube so na obeh straneh zelo velike. Diplomatski zastopniki velesil v Pekingu so odredili, da bodo angleške, francoske, ameriške in japonske čete ščitile tuje kolonije v Shanghaiu.

Učiteljska imenovanja

Beograd, 5. septembra. p. Kralj je podpisal ukaz o imenovanju šolskih upraviteljev in učiteljev na osnovnih šolah v Sloveniji. Imenovani so za upravitelje v Ljubljani: Repovš Friderik na I., Poljak Janko na II., Pristovšek Fran na III., Skulj Fran na IV., Grčar na barjanski osnovni šoli. — Za stalne učitelje na deskih osnovnih šolah v Ljubljani so imenovani: Bajc Makso na I., Silvester Fran na II., Lavrič Karel na IV., Flere Fran na V., Recl Alojzij na VI., Klavara Hinko na VI., Benič Mauricij na VI., Sersona Pavel na III., Polak - Kraševac je imenovana za učiteljico na I. dekliški šoli v Ljubljani, Stlatnar - Vičič na isti šoli za učiteljico, na III. dekliški šoli pa Trampuž Lucija, Kaliger E. je postala suplentinja. Korhan Josipa, šolska upravitelj v Ihanu, Čenčič Julij, upravitelj v Kamniku, Rupnik Marija, upraviteljica v Kamniku; Keržič Fran za upravitelja v Dobropoljah; Kaliger Olga za učiteljico v Trzinu; Lampert Fort. za upravitelja v Borovnici; Čuk Fran za upravitelja v Dolskem; Benso Andrej za učitelja na Ježici; Gostiša Flor. za upravitelja v Sostrem; Lavrenčič Alojzija in Munda Ivana za učiteljici v Sostrem, Likar - Einšpiler za učit. v Škofljani pri Turjaku; Orel Ivana za učit. v Šmarju; Šteklj Ivan za upravitelja na Vrhniki; Zupančič Elizabeta za učit. v Mokronogu. Za šolske upravitelje so imenovani: Pečnik Josip v Vel. Dolini, Jurko Vid. v Dolu, Lehar Fran v Hrastniku, Lunder Hermina istotam, Plavšek Robert v Trbovljah, Bučar Alojzij v Trbovljah-Vode, Zavratnik Ljudmila za učiteljico istotam, Lapornik Ana za upraviteljico v Trbovljah, Miselj Ana za učit. v Dol. Logatu, Vresec Avrelj za učit. v Gor. Logatu, Šifer Egidij za uprav. na Breznici, Križman Emil za upravitelja na Planini pri Semiču, Borštnik Srečko za učit. v Novem mestu, Jurjevčič Marija za učit. v Celju, Novak Franja za učit. v St. Petru (Sav. dolina).

Za upravitelje so imenovani: Canjko Avgust v Svetini, Vrečar Rajko v Zalcu, Golob Josip v Vuzenici, Rosenštein Ferd. v St. Petru pri Mariboru, Bregant Henr. v Rušah, Mejovšek Radov. v Slivnici pri Mariboru, Černigoj Slavko pri Sv. Križu pri Slatini, Spradler Ferd. v Beltinju, Vertež v Fokinih.

Za učitelja v Lajtersbergu - Krčevini je imenovan Lovše Ivan, za učiteljico istotam Ravnihar Antonija; v Ljubnu za učit. Robič Ivana, Fabijan Terezija. Za uprav. v Ptuj, Luknar Marija za učit. v Studencih Predikala - Drobnik, Čuček Josip za učit. v Poljčanah; Linaj Vendel za upravit. v Prosenjakovcih, Ločnik Amal in Logar Ana za učit. v Slov. Bistrici, Potrjuje Alojzij za upravit. v Hajdini, Sterk - Jurca za učit. istotam; Sel Ivan za upravit. v Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Gulin Milka in Mervič Dora za učitelja na okoliški šoli v Ptuj, Masej Josip za učit. v Rogatki Slatini; Blazinšek za uprav. v Zibiki; Zmrzljak Karel za učit. v Smartnem ob Paki; Štresa Fel. za učit. v Prevaljah; Pinterič za učit. v Trtkovi; Kokot Ferd. za uprav. pri Sv. Petru pod sv. Gorami; Kokot - Bradaška za učit. istotam.

Za šolska upravitelja sta imenovana: Safarič Fran pri Sv. Križu pri Ljutomeru; Karbaš Fran v Ljutomeru. Burnik Marija je imenovana za učit. na pomožni šoli v Mariboru; Petrovič Simon za uprav. pri Dev. Mar. v Polju; Šket Marjana za učit. v Framu; Firm Stefan za uprav. v Hočah.

Za veroučitelja na gluhošolstvu v Ljubljani je imenovan Viktor Šega.

Pred desetimi leti

5. september 1914.

Na predvečer bitke ob Marci. — Ruske zmage pri Lublinu.

Dne 4. septembra se je dognalo pri francoskem vojnem poveljstvu, da je skrajna desna nemška armada pri Crepyju (južno od Compiègna), zavila proti jugovzhodu in da prodira v smeri na Ourea in La Ferté sous Jouarre, dočim prodira sosedna armada na Montmirail. S tem je postalo jasno, da namerava nemško vodstvo z vsemi vojskami prodreti vzhodno od Pariza na jugu, da pusti sedaj pariško trdnjavo na svoji desnici ter da ji je glavni cilj, obiti trdnjavo črto med Verdunom in Belfortom. Ta nemški operacijski načrt je bil Joffru zelo dobrodošel. Zakaj vsem nemškimi uspehom je bil doslej glavni izvor v taktiki, da so Nemci s skrajnim desnim krilom obšli in obkolili nasprotno pozicijo in tako razbili vso nasprotno fronto. Da se to znanje onemogoči, je Joffre že 25. avgusta poslal posebno armado v okolico Amiensa, da zgrabi Nemce v desni bok. Tak napad v bok so Francozi res izvršili že med 27. in 29. avgustom iz Amiensa v okolice Bapauma, toda njih priprave so bile takrat še preslabe, a nemške sile premočne. Joffru načrt je bil, ponoviti v večjem stilu isto operacijsko metodo in v ta namen so se zbrale severovzhodno od Pariza okrog Dammarina močne vojske. Nemci jih niso opazili, marveč so harkali mimo njih proti jugovzhodu. Tako je dozorela ona situacija, ki jo je hotel imeti Joffre; Nemci pa so v podedenju nasprotnika in preslabem poznavanju nemških sil in položaj samozvestno marširali v noč.

Dne 4. septembra zvečer je izdal Joffre povelje za napad, ki se ima pripraviti tekom 5. septembra, a izvršiti dne 6. septembra zjutraj. Peti september pomeni tedaj predvečer slavne bitke ob Marci, enega najvažnejših momentov svetovne vojne. Nemške armade so ta dan dosegle najjužnejše točke svojega mnogo obetajkega marša v Francijo, in sicer so zasedle: na zapadu Meaux, ki leži dobrih 25 km od Pariza, dalje še kraje nekoliko južneje od Montmiraila, bile so že preko Epernaya in Châlons sur Marne ter precej južneje od St. Menhoula in Clermonta Argounskega (jugozapadno od Verduna).

Na tej črti so že dne 5. septembra zvečer pričeli prvi manjši boji, uvod v veliko bitko sledečega dneva.

V Vzhodni Prusiji so se nahajale nemške čete še na maršu proti Rencenkapfowi armadi, ki je čakala v svojih pozicijah.

Na gališkem bojišču so se nadaljevala tekom 5. septembra na levem avstrijskem krilu silovita bitka. Toda završevala se je naglo v rusko korist. Rusi so z vedno večjim uspehom obkoljevali Danklovo armado ter jo potiskali nazaj, prav tako so desno od nje zmagovito udarili v prostor pri Komarovu in Zamošču ter potisnili Avstrijce precej daleč nazaj. Vendar so Avstrijci še vedno upali na zmago, načepejo se, da bosta Auffenberg preko Rave Ruske ter Borojevič preko Wereszyce prodrla proti Lvovu ter zopet popravila celoten položaj. V ta namen so se zbirale zapadno ter severozapadno od Lvova številne avstrijske čete.

XXXV. skupščina Ciri-Metodove družbe

Letošnja velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani bo v nedeljo dne 7. septembra ob pol 11. dopoldne v Celju, v vel. dvorani »Narodnega doma«. Spored: 1. Nagovor prvomestnika, 2. tajnikovo poročilo, 3. blagajnikovo poročilo, 4. poročilo nadzorništvu, 5. volitev članov v družbeno vodstvo (4 članov), 6. volitev nadzorništvu (5 članov), 7. volitev razsodništva (5 članov), 8. proračun za leto 1925, 9. slučajnosti.

Vodstveni člani so bili gg.: Andr. Senekovič, dr. Ernest Dereani, Aleks. Hudovernik, Fran Jamšek, Avg. Ludvig, Janko Mačkovešek Ana Podkrajškova, Viktor Rohrmann, Mihaela Šegova, Franja dr. Tavčarjeva, dr. Fr. Vodopivec, dr. Fr. Voglar. Letos izstopijo gg.: And. Senekovič, Ana Podkrajškova, Mihaela Šegova, Franja dr. Tavčarjeva. V nadzorstvu so bili gg.: dr. Janko Kersnik, Matko Kanter, dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Alojzij Virbnik. V razsodišču so bili gg.: Matija Marinček, dr. Fran Rosina, Fran Pahernik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Karol Triller.

Pred veliko skupščino se vrši v »mali dvorani« Narodnega doma ob 9. zasednji skupščini, katerega se smejo udeležiti le tisti družbeniki, ki imajo na veliki skupščini posvetovalno in glasovalno pravico. Ti so: a) častni družbeniki, b) pokrovitelji in obrambni skladi, c) člani družbenega vodstva, d) člani društvenega nadzorništvu, e) podružnični zastopniki. Podružnični zastopniki naj si pri svojih podružničnih prekrbijo pismeno poverilo. Podružničnim zastopnikom, kakor tudi pokroviteljem in obrambnim skladijem je dovoljeno mesto sebe pismeno pooblastiti kogarkoli izmed družbenikov, vendar pa pooblaščenec za druge ne more oddati več kakor pet glasov.

Moška in ženska CM. podružnica v Celju sta določili nastopni program: a) evetični dan, b) skupni obed, (kdor se hoče udeležiti skupnega obeda, se mora ob prihodu zglašiti v restavraciji Nar. doma) c) narodno slavnost ob 16. ure dalje v gornjih prostorih Narodnega doma. Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani.

Politične beležke

— Prosta pot germanizaciji! V Avstriji so Nemci polagali največjo važnost, da so po šolah germanizirali slovenske otroke. Z vse mogočimi pritiski, ki so jih poedinili Nemci izvajali nad slovenskimi roditelji največ pa z denarjem in obljubami nemških organizacij so Nemci ločili mladino slovenskih staršev v nemške šole. Zlasti štajerska mesta in industrijska centra so na ta način dajala leto za leto nemškemu malohu ogromne žrtve slovenski krvi. Od prevrata sem je bil ta potajni sistem v naši državi odpravljen in šolske oblasti so imele nalogo, da one na podlagi ugotovitve pokažejo določajo kake narodnosti je šolski otrok. S tem je bila kakor preko noči odpravljena vsaka možnost, da bi Nemci tudi še v Jugoslaviji germanizirali našo dečo. Iz Beograda pa sedaj poročajo, da je prosvetni minister na zahtevo Nemcev uvedel po šolah zopet staro avstrijsko prakso. Dr. Korošec je namreč izdal ministrsko naredbo, s katero se šolskim vodstvom naroča, da morajo od sedaj naprej odločati narodnost otrok »po željah staršev«. Ta ukaz ne znači ničesar drugega kot izdajstvo nad našimi nacionalnimi interesi; kajti z njimi so zopet na stečaj odprta vrata nemški propagandi. Dr. Korošcu je treba le še dovoliti, da smejo Nemci zopet ustanavljati svoje »Schulvereine« in »Kulturverbände«, pa bomo s pomočjo nemškega denarja kmaleto zopet imeli v obsejnih krajih — nemškutarstvo. Nepoštenost klerikalne prosvetne politike je pa še posebno očitna, ako se pomisli, da so bile dane Nemcem take koncesije samo zato, da vlada očuva glasove njihovih poslancev za glasovanje v parlamentu. Zopet nov dokaz, koliko je vredno pisanje »Slovenca« o narodnosti in o narodu. Čisto navadni mešetarji so ti klerikalci, ki prodajajo narodne interese tako kot prodaja mešetar na sejmu živino.

— Kako se briga vlada avtonomistov za slovenske bolnike. Še vsem je živo v spominu, kak hrup so zagnali slovenski avtonomisti radi bolnic. Proti tedanji vladi radi skrčenja bolniških postelj v bolnicah ni le divjalo klerikalno časopisje kakor besno, marveč je SLS prirejala tudi velike shode proti temu, da se »mečejo slovenski bolniki na cesto«. Sklepali so resolucije v katerih so zahtevali takojšno ukinitje odredb, s katerimi so bili naši bolniki prikrajšani in oškodovani. Mi smo že takrat opozarjali, da so mizerije v naših bolnicah krivi klerikalni poslanci, katerih dolžnost je bila, da bi pri proračunski debati postavili potrebne predloge za zvišanje tozadevnih proračunskih postavk. Dejali smo, da klerikalci sami sebe obtožujejo, če razsajajo proti mizeriji v bolnicah in tudi pristavili, da je ves njihov hrušč le nova demagogija, ki samo dokazuje, da klerikalci niso za bolnike, marveč za političen efekt. Sedaj imamo vlado avtonomistov že drugi mesec na krmilu in ona sama izprijčuje, kako prav smo imeli, da smo tako pisali. Pod vlado avtonomistov je namreč ostalo tudi na tem polju vse pri starem. Bolniki se mečejo na cesto in bolniki se odklanjajo. Cela vrsta bolniških sob je v bolnicah brez bolnikov, bolniki pa so primorani vračati se z opasnimi in neznosnimi bolečinami na svoje domove, kjer jim drugega ne preostaja kakor da od milosti božje ozdravijo, ali pa brez zdravnika umrejo. Klerikalni ministri dosedaj se niso pokazali niti koraka, ki bi ga storili v prilog slovenskih trpinov-bolnikov. »Slovenec« pa piše vlado avtonomistov slavošpeve in neprestano povdarja, kako je sedaj Slovincem dobro ko sede na ministrskih stolihi štirje klerikalni avtonomisti.

— Vlada in korupcija. »Reč« piše zelo umestno: Ako se hoče, da zgine korupcija, mora biti pred vsem vlada čista. Mi pa vprašamo: Ali je aktivni minister g. Nastas Petrovič še vedno uprav. svetnik odbora Uprave Fondov, oziroma Hipotekarne banke? — Ali je aktivni minister g. Nastas Petrovič še vedno upravni svetnik sladkorne tovarne? — Ali je aktivni minister g. Nastas Petrovič še vedno v upravnih svetih t. zv. pridobitnih podjetij? — Na Madžarskem je bila korupcija, ali je vsak minister, ko je bil imenovan, zapustil članstvo v raznih bankah, finančnih in podobnih podjetjih, smatrajoč, da je inkompatibilno, biti minister in ob enem član »pridobitnih« podjetij. — Dober poper in razumemo prav dobro, zakaj je g. Nastas Petrovič ravno na »Reč« tako hud.

— Agrar v Bosni v opasnosti? Belgiskemu socialistu Vanderveldu je izjavil minister za socialno politiko Behnen o agrarni reformi, da so sicer res begi prešli odškodnino za zemljo, ki so jo kmetje dobili v last, da pa so ta denar že potrošili. Vsled tega misli minister, da treba begom dati zemlje in kredita, da si bodo mogli ustvariti novo gospodarstvo. Pri tem naj sodelujeta ministrstvo za agrarno reformo in Narodna banka. Begovskih ljudi je 52.000. Izgleda torej, da vlada pripravlja revizijo v Bosni, da se provede agrarne reforme v tem smislu, da bi se zemlja kmetova odvzela in vrnila begom. Tu pa se gg. Davidović in Behnen jako motita, naletela bodeta pri bosanskih kmetih na brezobzirni odpor.

— Pod radičevskim režimom v Primorju. Sušaski »Novi list« s svojo politiko plava čisto v Radičevih vodah. Te dni pa toži, da se v celnem Primorju vrše nečuvna izživanja proti Sokolom in narodnemu občinstvu sploh. Novi list piše: »Dovoljno je da se pokažete z jugoslovenskim (ali češkim) sokolskim znakom na ulici i več vas netko zadirkuje, mirko gleda i izaziva.« »Novi list« se boji, da bo to barbarstvo uničilo ugled Crkvenice in oškodovalo tujski promet. Uredniki »Sušackega Novega lista« naj bi se pa obenem prišli za nos in iskreno vprašali, niso li oni krepko sodelovali na tem razpoloženju in koncu, ali ne podpirajo na vso moč režima, ki skoraj onemogočuje, da sme Sokol z znakom nastopati v Crkvenici?

— Češki narodni socialisti proti katolicizmu. »České Slovo« povdarja razliko med katoliško cerkvijo in češkoslovaško narodno cerkvijo, ki je pravkar izvolila za patrijarha dr. Farskega. V svojem članku se »České Slovo« odkrito postavlja proti katolicizmu, češ da v njej še vedno velja Enciklika, ki obsoja »zelo opasno mnenje, da je svoboda vesti pravica vsakega človeka«. Isti silabus da proklinja nauk, da cerkev nima prava do nasilja in posvetne vlade in proklinja tu-

di ločitev cerkve od države. Čsl. narodni socialisti se stem izrekajo za odkrit kulturni boj proti katoličanstvu in povdarjajo, da je edino pravilno stališče velikega zbora češkoslovaške cerkve, ki zahteva: »Ločitev cerkve od države, ločitev šole od cerkve, uvedbo državljanske vzgoje in posvetne (laške) moralke. Verska vzgoja, ki pa ni stvar države, temveč cerkve, pa naj se postavi na znanstvo na podlagi kulture XX. stoletja«. Češkoslovaška cerkev po tem sklepu noče biti politična organizacija. Na Češkem je sploh zadnji čas kulturna borba zelo ostra in je zanimivo, da v tem oziru prednjači tamošnja narodno socialistična stranka.

Porote

Novo mesto, 5. septembra. BRAT USTRELIL BRATA.

Dne 17. junija, ko se je že zmrčilo, je sedel kovaški pomočnik Alojzij Vodopivec pred Ivančovo hišo v Rajhenburgu in gledal na Savo. Videl je, da je brodnik Anton Flis pravkar odinil od kranjskega brega z brodom, na katerem je imel enega potnika. Nenadoma je počil strel. Brodnik je zbežal hitro v utico na brodu. Ko je bil že v utici, je počil še en strel. Kdo je streljal, Vodopivec ni mogel opaziti. Ko je prispel brod do štajerskega brega, je potnik skočil na kopno in odšel. Takoj nato je prihitela brodnikova žena Katarina Flis, ki je tudi slišala oba strela, pritegnila brod do kraja, skočila v utico in našla tam svoja dva moža umirajočega. Še predno so prihiteli ljudje na pomoč, je mož umrl. Kroglja je zadel pod levo pazduho in mu prestopila obe pljučni krili.

Ze naslednjega dne je sodna komisija ugotovila, da so padli strela skozi okno brodnikove hišice, nakar je odredila aretacijo pokojnikov brata Jožeta, ki je Antonu že ponovno grozil, da ga bo ustrelil in ga je lansko Veliko noč celo napadel s sekuro. Jože Flis je spočetka tajil, končno pa je dejanje le priznal. Izjavil je, da ga je ustreljen brat Anton sovražil in ga vedno ovajal oblastem, tako da je bil radi njega že večkrat zaprt. Ravno usodnega dne so na bratovo ovadbo zopet prišli k njemu orožniki preiskovat radi neke železnice, ki jo je svoj čas vzel na železnici. Razburjen in jezen na brata, je zvečer v vinjenosti vzel nabasano puško, šel k njegovi hišici ob Savi in nameril puško proti utici na brodu, ker je vedel, da se v nočnem času brat ponavadi zadržuje v utici. Oddal je dva strela, ni pa imel namena, da brata usmrti, ampak ga je hotel le ostrašiti. Po svojem činu je odšel, ne da bi vedel ali je koga zadel ali ne.

Senat je bil sestavljen sledeče: predsednik kod. svet. dr. Fišinger, votanta sod. svet. Luznar in okrajni sodnik Romih. Obtožnico je zastopal namestnik državnega pravdnika Kovač, zagovarjal je dr. Vasič. Porotnikom so bila stavljena štiri vprašanja: prvo in tretje glase se na uboj, oziroma na § 335, drugo in četrto na pijanost. Prvo vprašanje so porotniki zanikali z 8 glasovi, tretje pa potrdili z 9 glasovi. Zanikali pa so pijanost. Obtožene je bil obsojen radi § 335 na 5 mesecev strogega zaporu in na plačilo odškodnine ženi umorjenega.

S tem je bilo jensko porotno zasedanje v Novem mestu končano.

Včeraj je bilo končano tudi porotno zasedanje v Celju. Poročilo o razpravi smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti na jutri.

Iz Primorja

— Določitev Rakeke za mednarodno obmejno postajo med Jugoslavijo in Italijo. Je italijansko gospodo v Trstu zelo razburila. »Piccolo« se ujeda nad tem dejstvom, ker se boji, da izgubi Italija s tem, da je priznala Rakeku prednost pred Postojno, svojo cazo pri mogočnem prodiranju italijanstva na jugoslovensko ozemlje. Kakor znano, je morala Postojna kapitulirati pred Rakekom na predlog italijanskega vojnega ministrstva, kateremu so prirediteli tudi zastopniki finančnih, carinskih in železniških oblastev v Rimu. Političen moment Postojne pa se — vsaj po željah tržaškega »Piccola« ni dovolj upošteval.

— Statistika tujškega prometa v Opatiji. Letos od meseca januarja do avgusta je posetilo Opatijo 24.052 tujcev. Samo v mesecu avgustu je obiskalo Opatijo okoli 1200 Avstrijcev, 1010 Čehoslovakov, 932 Madžarov, 252 Jugoslovenov, 160 Poljakov, 133 Nemcev, par tucatov Rumunov, Angležev, Francozov in Američanov. Opatija se ima zahvaliti za svoje goste ne le svojim klimatičnim ugodnostim, temveč predvsem svoji solidnosti in dobremu trgovskemu duhu.

— Kongres italijanskih geologov v Trstu. 7. t. m. se bo vršil v Trstu kongres italijanskega geološkega društva. Po kongresu odidejo zborovalci na obisk v Puljo, v Opatijo in na Reko. Poleg tega obišče-

jo postojnsko in škojansko jamo, prekopokop v Labinu, idrijski rudnik in ležišča baksvita v Istri.

— Strašna nevihta s točo nad Idrijo. V tork 2. septembra je divjala nad Idrijo strašna nevihta. Okoli treh popoldne je nastala nenadoma popolna tema. Od Razpotja in Kanomlje je začelo deževati. Nato se je vsula kakor orehi debela toča. Padala je kakih 15 minut. Pobelila je mesto in okolico ter bližnje hribe, pobila na tisoče šip in napravila ogromno škodo tudi na strehah. Popolnoma je uničena koruza, fižol, zelje, repa, pesa, korenje itd. Sadna drevesa stoji gola kakor pozimi. To je letos v Idriji že šesti slučaj toče in obenem najhujši.

— Na notarsko mesto v Postojni je resigniral dolgoletni postojnski notar g. Jakob Kogej. Italijani so ga dolgo preganjali. Pod Avstrijo je bil med vojno dve leti konfiniran, češ, da je duševni voditelj postojnskih srbofilov. Enako sovražnost so razvile zoper njega tudi nove oblasti. Italijani so ga posebno preganjali radi tega, ker je bil član Narodnega sveta in v najkritičnejšem času predsednik postojnske Čitalnice in ker je do zadnjega časa uradoval v slovenskem jeziku. Radi neprestanih persekucij se je moral g. Kogej končno umakniti iz Idrije. Odšel je v Maribor.

— Napad na španskega pomorščaka v tržaškem starem mestu. Trije Kalabreži, ki so prebili svoje dosedanje življenje iz ločinov večinoma v ječah, so te dni ponoči napadli in okradli nekega španskega pomorščaka, ki je prenočeval v neki staromestni ulici. Razbojniki so se preoblekli v policiste in vdrli v stanovanje, kjer je prenočeval Španec. Naznaili so mu, da ga morajo aretirati. Španec je zatrdil, da je nedolžen, toda ni uspel in sodra ga je vlekla s sabo v neko samotno ulico pri St. Justu. Tam je planila nani, mu otela listnico s 500 lirami in se zgubila. Prestašeni okradenec je nato naznanil dogodek policiji, ki pa seveda ni mogla izslediti napadalcev. Ti so v svojem poklicu očividno dobro izurjeni.

— Umrl je v tržaški mestni bolnišnici dveletni otrok Danev, o katerem smo pisali v večeršnjem »Jutru«, da se je oparil z vrelo vodo in zadobil hude opekline.

Pod protektoratom Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

razstava češke moderne umetnosti

Društvo upod. umetnikov »Mánes« iz Prage. Ljubljana, Jakopičev paviljon. 9. — 13. 15. — 18.30.

Borza

4. septembra:

CURIH: Beograd 7, New-York 531, London 23.67, Pariz 28.05, Milan 23.20, Praga 15.85, Budimpešta 0.0060, Bukarešta 2.75, Sofija 3.87, Dunaj 0.007475.

DUNAJ: Devize: Beograd 923 do 927, Berlin 16.800 do 16.900, Budimpešta 91.10 do 93.10, London 316.500 do 317.500, Milan 8090 do 8111, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3752 do 3768, Praga 2129 do 2130, Varšava 13.570 do 13.670, Curih 13.375 do 13.485; valute: dinarji 920 do 926, dolar 70.460 do 70.860, funti 314.700 do 316.300, francoski franki 3730 do 3760, lire 3110 do 3130, šv. fr. 13.320 do 13.400, Kč 2112 do 2128; elektri (v tisočih aK): jugoslovenski: Trgo 29, Hipo 105, Jugo 94, Trbovlje 439.5, Jesenice 820, Zenica 905, Gutmann 600, Slaveks 210, Slavonija 74, Sečera 890; drugi: Donava-Sawa-Jadran 426, Anglobank 18, Bankverein 121, Länderbank 262, Zivnostenská 830, Poldi 628, Skoda 1336.

PRAGA: Beograd 44.625, Pariz 180.25, London 151.675, New-York 33.95. BERLIN: Beograd 5.51, Praga 12.55, Pariz 22.14, New-York 4.19. LONDON: Beograd 339.25, New-York 445.93, Praga 148.75. NEW-YORK: Beograd 132.25, Pariz 524.50, Praga 299.62.

Pst!

Trajno univerzalno sredstvo »Lucifer« zoper stenice, škurke in grile. Preizkušeni patent br. 2538. Trajen učinek. — Prihrani 800 odst. izdatkov. Iztrebi tudi jajčjo zalego! Kolosalen uspeh! — Dobi se v Ljubljani pri: Winter, Sv. Petra cesta 35; Legat, Slomškovo trg št. 13; Leskovic, Židovska ulica; Nabavljajna za druga dr. nameščencev. — V Mariboru pri: Medic & Zankl; Požar; tobakarni Laufer — vsi v Gosposki ulici; Kaufman, Glavni trg 2; Sergej Vabič; Zinauer in drug. oba Aleksandrova cesta 23 in 45; Skoliber, Ruška cesta št. 2; Baloh. Grajski trg. 17371

Oho!

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

Naši kraji in ljudje

Kongres slovanske agrarne omladine

Ljubljana, 5. septembra.

Danes dopoldne se je sestal v Ljubljani prvi redni kongres slovanske agrarne omladine. Zborovanje, ki se vrši v dvorani Narodnega doma, je otvoril Bolgar gosp. Zaharijev. Za predsednika je bil izvoljen medicinec gosp. Tomšič, ki je pozdravil bivšega bolgarskega ministra Obbova, katerega so priredili zborovalci iskrene ovacije, dalje bivšega bolgarskega poslanika na našem dvoru Todorova, zastopnike čeških, poljskih, bolgarskih, ruskih, ukrajinskih in lužickosrbskih agrarnih mladinskih organizacij, vel. župana Sporna, češkoslovaškega gen. konzula dr. Beneša, mag. ravnatelja Zarnika, lektorja prof. Buriana in druge goste. V predsedstvo so bili izvoljeni še sledeči gg.: Bolgar Iljev, Lužički Srb Jan Cyž, Rus Andrejev, Poljak Sladowsky, Čeh Hrdina in Jugosloven Jakovljevič, za generalnega tajnika pa gosp. Černohorsky.

Nato so se vrstili pozdravni govori posameznih delegatov. V imenu češkoslovaške agrarne omladine je pozdravil kongres delegat Hrdina, v imenu Poljakov Zalesky, dalje Bolgar Popov, ki je z živimi besedami naslikal bedni položaj današnje Bolgarije. Za Lužičke Srbe je govoril Jan Cyž, za ruske kmetijske izseljence pa Andrejev. Govoril je še v imenu malopoljske zveze poljedelcev delegat Susasz ter končno zastopnik jugoslovenske agrarne omladine Karadžole.

V imenu vlade je želel zborovanju obilo uspeha vel. župan Sporn, v imenu mestne občine ljubljanske pa je mag. ravnatelj dr. Zarnik pozdravil zastopnike slovanskih narodov, posebej pa Lužičke Srbe in Bolgare, katerih je tako dolgo nismo imeli prilike imeti v naši beli Ljubljani. Bivši bolgarski poslanik na našem dvoru Todorov je naglašal, da se bodo zemljoradniki v Bolgariji tudi nadalje borili za svobodo in proti fašizmu, kakor tudi proti boljševizmu. Govornik izraža prepričanje, da bo gotovo prišla doba, ko bo Jugosloven dejansko gospodar na slovanskem jugu, na podlagi bratskega sporazuma z Bolgari. V imenu češkoslovaške republikanske stranke kmetov in malih posestnikov je pozdravil kongres Urziny, v imenu Rusov pa vseučiliški prof. dr. Vergun, ki je poudarjal veliko ulogo Slovanstva v bodočnosti. Lepim besedam govornika, ki je pozdravil zastopnike vsega Slovanstva v imenu bodoče nove svobodne Rusije, je sledilo dolgotrajno navdušeno ploskanje. Kongres so še pozdravili v imenu beloruske agrarne omladine Klovnuš, v imenu češkoslovaške zveze poljedelskih zadrug Hofman, v imenu Ukrajincev Kostučenko, v imenu Češke obci v Ljubljani lektor dr. Burian, v imenu bolgarske agrarne omladine v inozemstvu Pavlov, v imenu hrvatskih seljakov neradičevcev Gubelj, v imenu čeških poljedelskih dijakov dr. Schovanik in v imenu poljskih agrarnih študentov Kaminski.

Nato je povzel besedo poslanec Voja Lazić in izrazil veliko veselje, da se vrši prvi kongres vseslovaških agrarnih mladinskih organizacij na jugoslovenskih tleh. S tem so bile uvodne formalnosti končane in kongres je izvolil razne delovne komisije. Sledilo je predavanje gosp. Obbova, ki je znova prisrčno pozdravljen govoril o nalogah omladine v zemljoradniškem pokretu. Popoldne so zborovale razne komisije, ostali udeleženci kongresa pa so si ogledali z graškega stolpa Ljubljano in njeno okolico.

Iz Korotana

Zadnja številka «Koroškega Slovenca» prinaša nekaj zanimivih podatkov o položaju naših rojakov na Koroškem. Kmalu bodo minuli že štiri leta, odkar se je vršil plebiscit in so nemški voditelji v deželi dali Slovincem slovesna zagotovila, da bodo varovali slovensko jezikovno in narodno posebnost ter skrbeli za duševni in gospodarski procvit. Toda mesto obljub in zajemčenih pravic vlada po slovenskem Korotanu trda roka z geslom: «Und folgst du nicht willig, so brauch' ich Gewalt.» Nič ni pomagalo, da so Slovinci priznali s plebiscitom ustvarjena dejstva in se podvrgli vsem dolžnostim napram deželi in državi. S pomočjo Heimadmiesta so se vrgli na iskanje in preganjanje veleizdajnikov in irendentov, h katerim prištevajo koroške oblasti vsakega Slovence, ki ni zatajil svojega materinega jezika. O pravicah, ki jih uživajo Slovenci kot «enakopravni» sodeželani, pa priča najbolje trnjeva pot slovenskih šol v St. Rupertu, St. Jakobu in v Selah. Tudi sleherni slovenski otrok, ki obiskuje utrkvistično šolo na Koroškem, bo lahko pričal, kako se varuje slovenska jezikovna in narodna posebnost v teh šolah.

V zadnjem času prireajo Nemci po slovenskem Koroškem prav pridno razne «slavnosti». Da je namen teh prireditvev povsem le vzdrževanje bojnega razpoloženja proti narodnim Slovincem in ponečevanje, o tem pričajo dovolj jasno «slavnosti» govori, ki jih je slišati ob enakih prilikah. Povsod ena in ista pesem: Boj proti Slovincem in ponečevanje, o tem priroško. Na takih zborovanjih se pojavlja povsod tudi deželni glavar kot strupen napadalec Slovencev, dasi je kot vladni zastopnik poklican skrbeti le za red in mir in za izvrševanje zakonov, h katerim spada tudi zaščita narodne manjšine na Koroškem. Na takih prireditvah pa se ne dela za mir in spravo med nemškimi in slovenskimi deželanji, ampak se prav brezobzirno hujska in vzbuja proti Slovincem, ki ne trobijo v nemško - nacionalni rog, tisto strašno razpoloženje, ki je povzročilo v deželi že toliko gorja in krivice.

Hujskajoče razpoloženje proti Slovincem, ki se širi po deželi s pomočjo novo ustanovljenega «Heimadmiesta», ki je prevzel delokrog razpuščenega «Heimadmiesta» in s pomočjo vladnih organov, ima pa tudi namen, prikriti pravi cilj vsenemške propagande na Koroškem: združitev z Nemčijo. Njih namen je slej ko prej, priti pod Nemčijo in za ta ideal nastopajo z javno propagando na zborovanjih in v časopisih.

Sklepi zdravniške konference v Celju

Zdravniška konferenca, ki se je vršila dne 31. avgusta v Celju in o katere poteku smo že poročali, je sprejela za pobijanje nalezljivih bolezni zlasti škrlatinke, sledeče važne sklepe, ki se bodo predložile merodajnim faktorjem:

Vse na nalezljivih boleznih oboleva osebe naj se oddajo brez izjeme v bolnico. Sanitarna oblast naj uredi v celjski javni bolnici prilike tako, da bo imelo ljudstvo popolno zaupanje v isto. Predvsem naj se oskrbi zadostno število izolirnic in vsem modernim zahtevam odgovarjajočih barak po sistemu Decker, ki naj obsegajo moške in ženske oddelke ter bodo ločene za posamezne infekcijske bolezni, kakor škrlatinke, legar itd., tako, da se bodo v posameznih barakah, oziroma oddelkih lečile bolezni le ene vrste in bo

infekcija drugih kužnih bolezni v bolnicah izključena. Tem infekcijskim paviljonom naj se da na razpolago poseben zdravnik in osebje, ki bo vršilo službo izključno le v infekcijskih paviljonih. Druga inštanca naj izda podrejenim sanitetnim upravam pismen nalog, da je treba oddati, dokler vlada epidemija v okraju, v vsakem slučaju oboleva osebe brezizjemno v bolnico, ker predvideva epidemijski zakon iz l. 1913. tudi oskrbo v privatnem stanovanju. Posebna zdravstvena stanovanjska komisija naj nadzira stanovanja in zabranj uporabo onih stanovanj, ki niso v skladu z zdravstvenimi predpisi. Da se pa more to nadzorovanje pri današnji stanovanjski mizeriji vršiti uspešno, naj se naprosi država, da započne akcijo za zidanje zadostnega števila stanovanjskih hiš, da se na ta način odpomore občutni stanovanjski bedi, ki je gotovo v prvi in najizdatnejši meri vzrok, da se pojavljajo tako pogosto škrlatinke in druge kužne bolezni. Za prevoz bolnikov v bolnico naj se nabavi zadostno število manjših avtomobilov. Če se pa transportirajo z železnico, naj se prevažajo v popolnoma izoliranih vagonih, ki se morajo po vožnji takoj desinficirati. Posebna pažnja naj se polaga na greznice, da bodo odgovarjale zdravstvenim in stavbenim predpisom. Na desinfekcijo med bolevarjem in po ozdravljenju naj se polaga največja pažnja. Nabhavi in razdeli naj se med ljudstvom zadostno število brošuric s poljudnim poukom o nalezljivih boleznih.

Po predlogu celjskega mestnega fizika dr. Mano Dereanija se je vršil v sredo, 3. t. m., na magistratu sestanek celjskih lokalnih faktorjev in so se formilirali predlogi v smislu navedenih sklepov na mariborsko oblast in na inšpektorja ministrstva narodnega zdravja.

Obsodba Gjanin bega v Skoplju

20 let ječe z lahimi okovi.

O tragični smrti Milice Bogatinčević v Skoplju, ki jo je njen turški soprog Gjanin beg Halilović zavratno ustrelil z revolverjem in poskušal potem inscenirati stvar tako, kakor da se je sama ustrelila, smo svoječasno že poročali.

Milica je bila učiteljica v Skoplju. Po balkanski vojni se je seznanila z zelo premožnim rentijerjem Gjanin begom, ki se je zaljubil vanjo in prišlo je do poroke v pravoslavni cerkvi v Beogradu. Gjanin beg se je kazal v začetku kristjana, ko pa so za časa svetovne vojne Bolgari zasedli Skopje, je na enkrat postal zopet — Turek in začel tudi po turško živeti.

Bolgari so bili končno pregnani in vrnili so se zopet časi svobode. Toda med Milico in Gjanin begom ni bilo več sloge, ker je bil med obema pač tkzv. zakon iz računa. Milica je poročila svojega moža zato, ker je bil zelo premožen in je hotel udobno živeti. Prvi otrok je umrl, drugi pa je bil na smrt bolan. V takih razmerah je je mož ustrelil z revolverjem in potem odnesel pred hišo, kjer jo je položil na tla, zraven nje pa pustil revolver. Slabo inscenirana stvar. Preiskava je takoj dognala, da bi od samomorike ostala kri na tleh, krvi pa nikjer ni bilo in tudi revolver se ni našel v takem položaju, da bi ga Milica mogla po izvrš-

Pristni kranjski firnež

provrstne suhe in oljate barve, laki, kit, klej, špirit gorljiv, prašno olje, slikarske in plestarske potrebščine.

Ravhekar & Derganc

Pred škofojo št. 20 3403/a

Telefon 730 Kino Ljubljanski dvor Telefon 730

Danes sobota 6. t. m.

Film groze in strahu!

Nosferatu

(Vampyr)

Sinfonija groze po romanu «Dracula» od Bram Stocker v 5 dejanjih. V glavnih vlogah elita nemških igralcev. Najgrozovitejši film vseh časov! Predstave ob nedeljah ob pol 11., 3., pol 5., 6. pol 8., in 9. uri. — Ob delavnikih ob pol 5., pol 8. in 9. uri.

nem samomoru postaviti tam. Tudi drugih dokazov je bilo dovolj za krivdo Gjanin bega in dan sodbe je prebivalstvo Skoplja pričakovalo v silni napetosti. Naval občinstva je bil ogromen. Vrata na sodno dvorišče so morali zapreti, ker je bilo dvorišče polno ljudstva. Že ob treh popoldne je bila zasedena sodna dvorana čeprav se je imela obsodba razglasiti šele ob 5. uri popoldne. Ko je predsednik v največji tišini prečital razsodbo, s katero se Gjanin beg obsoja na 20 let ječe z lahimi okovi, je občinstvo zavpilo «Živelo sodišče!».

Dopisi

SKOFJA LOKA. Koncert, ki so ga priredili člani kralj. opere, oz. dramskega gledališča iz Ljubljane, ga. Danilova, g. Hugon Zathay in g. Anton Balatka v nedeljo, 31. avgusta v Sokolskem domu je nudil vsem posetnikom izreden umetniški užitek. Z napeto pozornostjo je občinstvo sledilo izvajanju posameznih točk in k koncu nagradilo z navdušenim ploskanjem ter izsililo parkratno ponavljanje. V imenu po poplavi oškodovanih bratov, članov Sokolskega društva, kojim je bil namenjen ves dobiček koncerta, se gg. prirediteljem najiskrenejše zahvaljujemo z željo, da se kmalu zopet vidimo! Zdravo!

KRANJ. Na umetniškem večeru, ki ga priredi Kolo jugoslovenskih sester v Kranju danes, ob pol 9. uri zvečer v prostorih Narodnega doma, sodelujejo iz osebne prijaznosti te-le odlične umetnice: ga. Lovšetova, članica kraljeve opere; ga. Dana Kobler-Golijeva, profesorica konservatorija; ga. Mila Šaričeva, članica dramskega gledališča in novost za Kranj: mladostna plesalka gđc. Rut Vavpotičeva, katere slike so razstavljene v izložbi Jadransko-podunavske banke v Kranju. Po sporedu družabna zabava s sodelovanjem pevcev in orkestra »Narodne čitalnice« v Kranju. Ročna dela, izključno v narodnih motivih, določena za leto, so razstavljena tudi v izložbi Jadransko-podunavske banke in vzbujajo splošno občudovanje. Vse priznanje marljivim odbornicam in članicam Kola, ki pomore s temi izdelki dvigniti zanimanje za naše narodne vzorke, ki čim dalje bolj izpodirajo tuje vzorce. Pridite vsi, ki ste željni užitij lep večer in obenem koristiti dobremu namenu prireditve.

ZELEZNIKI. Zadnji dopis v »Jutru« je naše klerikalce tako poparil, da so šele po 14. dneh prišli do zavesti in spisali zopet par klobasarij v »Slovenec«. Strašno jih jezi, ker v letošnjem letu doživljajo same poraze. S pisanjem po časopisu se hočejo priti in Vaše mokre prireditve poveličavati. Očitajte nam, da o sijajni otvoritvi Sokolskega doma nismo ničesar poročali. Nismo tiste vrste ljudje, da bi vsako stvar obšli na veliki zvon. Pravite, da se v Sokolskem domu samo pičuje. Ali ne vidite same sebe, kako ob gotovih zabavah brusite v Soro mnogo čez policijsko uro in to iz doma, ki je last vseh faranov. Orliči, koliko pa plačujete cerkvi najemnine, ko se cerkvena poslopja podirajo in čakajo naprednih dinarjev, da se bo popravila. Zasmehujete naš zdravi naraščaj. Zakaj pa vaše Orlice niso bile pod krojem dostojnejše oblečene, da ne bi pohujševale mladino? Očitajte nam dolgeve. Če je pa vaš pristaš ali cerkev v stiski, iščete pomoč le pri naprednjakih. Pri cerkvi bo lahko kmalu dvema vašima pristašema pol bo-

ben ob plakanju nedolžne dece. Degeneriranih vaših umrlih pristašev pa nikar ne predbacivajte našim poštenim delavcem. Ali vam je znan slučaj Orla, ki je pri Dermoti poskušal nečedne stvari s petletnimi deklicami? Konstatiramo, da ste res imeli par resnih ljudi v sprevodu in to so bili: Trugar, Medvedov Jur, general Lovriha, Andrejček ml., ki boleha za kronično lenobo, Matevž in Janez, ki bosta letos predavala po selški dolini o Zakonski zvestobi. Čekate nekaj tudi o Sokolskem poslopju. Hlnavci! Pravite, da bi mi morali namesto Sokolskega doma zidati šolo. Zakaj jo pa Vi niste sezidali s cerkvenim denarjem namesto orlovskega doma? Dermoti se pa nikar ne prilizujte, ker Vas je do grla sit in bodite mu hvaležni, da redi toliko vaših ne-hvaležnih pristašev. Če ste pa še kaj radovedni, imamo pa še dosti smrdljivega gradiva za Vas v zalogi.

NOVI KOT - DRAGA. Dne 21. septembra bodo pri nas občinske volitve. Naši nasprotniki agitirajo na ta način, da prostaško psujejo in obrekujejo naše poštene moze in fante. Za nje so zapisane v sv. pismu besede: «Gadja zalega, kako morete govoriti dobro, ko ste hudobni? Kajti usta govore, česar je prepolno srce». (Sv. Matevž, 12. poglavje, 34. vrsta). Kar ne spada v naše vrste, gre samo ven. Političnih telovadcev po vzorcu g. M. ne potrebujemo. Najbolj so pač na nas jezni ljudje, ki so bili že vse in so sedaj klerikalci. Ni jim za to, da bi kje storili kaj dobrega, pa sejo povsod samo svojo častilepnost in požrešnost. Njih program je: vsaka stranka mi je dobra, samo da bi bil jaz na višku. Tak je značaj političnih verzičkov. Teh ne bomo volili! —čič—

DOL PRI HRASTNIKU. Vzporod sokolske slavnosti, ki se vrši v nedeljo, dne 7. septembra ob vsakem vremenu je sledeči: Prihod gostov na postajo Hrastnik z vlakom ob 12.30 in 13.30. Takojšnje odkrakanje na telovadišče, kjer se razvije ob 2. uri naraščajski prapor in se ob pol 3. uri prične javna telovadba. Po javni telovadbi prosta zabava. Če se povemo, da ima isti dan »Orlovska srenja« svoj nastop v Hrastniku, potem je to pač dovolj nujen klic vsem, ki hočete dekanati, da ste naši Zdravo!

SOSTANJ. Dne 3. t. m. je zatisnila očji gospa Milka Rihterčeva, soproga tukajšnjega živnozdravnika, kot žrtve materinstva in ljubezni do bolnega deteta. Pokojnica, vzor narodne žene, se je po žrtvovno udeleževala z vzgladnim sodelovanjem pri vseh narodnih prireditvah, zlasti pri Sokolskem društvu in Orjuni v Sostanju, koje praporu — prveinu na bivšem Spodnje-Stajerskem — je bila tudi kumica. Ves Sostanj sočustvuje z žaločnim soprogom in nebolnim detetom. Spomin blagopokojne gospe Rihterčeve ostane v naših sreih svetel in večno živ.

Izbera po volji

damskih klobukov in čepic! Okusno in poceni! Modni salon Stuchly - Maške

Ljubljana, Židovska ulica. 189/a

Novi tečajji za strojeписje, stenografijo in knjižgovodstvo (posamezni pouk) začnejo na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Pojasnila in vpisovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat. Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Sobota, 6.: «Macbeth» (Stolna dijaška kongregacija).
Nedelja, 7.: «Prodana nevesta». Gostovanje tenorista Jiraneka iz Prage.
Ponedeljek, 8.: «Carjeva nevesta» (prvi nastop g. Thierry-Kavčnikove).

Ljubljanska opera v novi sezoni

iz razgovora z g. upravnikom Hubadom.

V predstobi upravnikove pisarne čaka na razgovor z g. upravnikom cela vrsta igralcev, pevcev, režiserjev in dobavljalcev. Počasi si pribori prostor tudi žurnalisti in g. tajnik me javi. Vzlic veliki zaposlenosti veli g. Hubad naj vstopim in me nadvse prijazno sprejme ter mi pojasni kar želim izvedeti od njega.

Letos imamo pričakovati izredno zanimivo operno sezijo, ki jo bo dne 1. oktobra otvorila Rimski-Korzakova komična opera «Majška noč». Od novitete se nam obeta Mozartov «Don Juan» in «Figarova svatba», dalje velika moderna opera najznamenitejšega sodobnega poljskega skladatelja Ludomira Rožickega «Amor

in Psyche», ki bo obenem prva poljska opera na našem odru. Kot zanimive novitete slede: D'Albertove «Mrtve oči», Rubinsteinov «Demon», Rimski-Korzakova «Zlati petelinček» in istega skladatelja «Snežulčica». Izmed komičnih oper, ki se bodo prvič uprizorile v tej seziji na našem odru, bo morda najbolj ugajalo duhovito, ljubezljivo humorno delo Petra Corneliusa «Bagdaski brivec» z Bettom v naslovni vlogi. Od starejših oper bosta na novo nastudirani Dvořakova «Rusalka» in Janačkova «Jenufa» v novi zasedbi. Za izvajanje sta predvidena Ipvčeva opera «Teharski plemič» in Baranovičev balet «Licitarsko srece». Seveda se bodo ponavljala vsa uspešna dela iz prejšnjih sezij, med njimi posebno «Carjeva nevesta», «Cavalleria rusticana», «Pikova dama», «Trubadur» (z gostom g. Moricem, go. Lovšetovo, gospo Thierry-Kavčnikovo in g. Popovom), «Bajazzo» itd.

V zadovoljstvo nedeljskih obiskovalcev opere se uvedejo operetne predstave. Prvi pride na vrsto Joh. Straussov «Netopir», ki je postal že prava klasična opereta. V daljših presledkih ji bosta sledili «Cigan baron» in Nedbalov «Modri mazur». Če se bo zadosti občinstva zanimalo za te predstave, se bodo uvrstile tudi

med abonma. Skratka, repertoar prihodnje sezije je na moč pester.

V osebju je precej sprememb. Ostala nam je glava pevcev, neprecenljivi basist g. Betetto. G. upravniku se je posrečilo na novo pridobiti za naš od izborni moči, ki so svojčas opero zapustile. Stalno bosta gostovali ga. Lovšetova in gospa Thierry-Kavčnikova. Na novo je angažirana ga. Vanečkova, sopranistinja, katero smo že slišali. Od decembra dalje bo stalno angažirana tudi sopranistinja gospa Friskova, ki je pri svojem gostovanju v Ljubljani zelo ugajala. Novi tenorist g. Aleksander Valentinov, bivši artist moskovske opere, ki je zadnja leta bil angažiran v Gradcu in pel vse najvažnejše vloge, je poklican, da izpolni vrzeli za sicer nenadomestljivim Šimencem. Dalje bo nastopil kot gost češki tenorist Josip Jiranek in naš domačin dr. Moric. Ostali ansambel, da navedem imenoma le še dame Rozumov, Thalerjevo in Silligojevo ter gg. Banovca, Debeveca, Kovčca, Zathaja in Zupana, garantira po sedanjih uspeših za kvalitativno dobro zasedbo vlog.

Kapelniki zbor, ki mu pripadajo še nadalje dosedajni kapelniki: ravnatelj Rukavina in gg. Nefat, Balatka ter Kovčec, se je ojačil z eno naših najboljših kapacitet, g. N. Stritofom, ki bo dirigiral več oper. Nekaterim korepetitorjem-domačinom je naložena skrb za revidiranje slovenskih prevodov, ki so doslej

restoma očitvali precejšnje napake. Režija bo v rokah opernih režiserjev gg. Burjara, Rukavine in Debeveca ter dramskih režiserjev gg. Šesta in Putjate. Orkester bo štel okrog 40 moč in se bo tokom leta še izpopolnil, če bodo sredstva dovoljevala. Mesto prvega koncertnega mojstra je zasedel g. Ivan Trost, drugo mesto je v rokah g. Karla Jeraja.

Po navedenem programu sodeč se nam torej obeta operna sezija, ki vsaj v glavnem nikakor ne bo dosti znojstajala za večjimi gledališči v tujini. Da smo prišli do tega, je zasluha neumornega intendant Ljubljanskih gledališč, g. Mateja Hubada, katerega zaslug za našo glasbeno kulturo sedaj še ne moremo dovolj oceniti. Iz kapitala, katerega nam je on naložil, bodo črpali še poznejši rodovi.

Poziv abonentom. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vjudno prosi vse bivše abonentne, ki reflektirajo na svoje sedeže tudi v sezoni 1924-25, da se siligurno prijavijo tekom današnjega dneva ob 9. do 12. in ob 3. do 5. popoldne v veži Narodnega gledališča, kjer se sprejemajo abonmaji. Danes je zadnji dan, ko so jim sedeži še rezervirani, od toka dalje se sprejemajo novi abonentni ob istem času in na istem mestu.

Današnji «Macbeth». Vse posetnike današnje dramske predstave «Macbeth» opozarjamo, da se začne igra ob pol 8. uri in ne ob 8. uri zvečer.

Konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Ravnateljstvo opozarja g. g. na glasbene šole in konservatorija Glasbene Matice, da se vrši vpisovanje v oba zavoda od toka 9. do sobote 13. t. m. dopoldne od 9. do 12. ure in popoldne ob 3. do 5. ure. Gojenci morajo priti v spremstvu staršev, odnosno njihovih zastopnikov k vpisu. Pri vpisu je vplačati 10 dinarjev vpisnine, 25 Din članarice in polovico ukovine za mesec september. Redni pouk se začne v ponedeljek, dne 15. t. m.

Mestno gledališče v Celju. Sezona 1924-25, v celjskem mestnem gledališču se začneja koncem tega meseca. Ker je vsled finančnih težkoč onemogočen angajma poklicnih igralcev, se bodo vršila v letošnji sezoni po pretežni večini gostovanja narodnih gledališč iz Ljubljane in Maribora. Skušalo se bo tudi z domačimi močmi in z večjim številom predstav izpolniti vsestransko zanimiv program. Vodstvo in režijo predstav prevzame g. režiser Šest iz Ljubljane. K sodelovanju se vabijo vsi dosedajni igralci in tudi nove moči, ki se naj prijavijo ustno ali pismeno pri g. Pfeiferju, uradniku Kreditne banke v Celju. Uprava gledališča poroča, da se uvede za bližajočo se gledališko sezono samo eden abonma. Prijave za abonma lože in sedeže sprejema blagajnik Hubert v trgovini Goričar in Leskovšek do 10. sept.

Domače vesti

* **Imenovanja v železniški službi.** V železniški službi so imenovani: dr. Radovan Marković za načelnika pri glavnem železniškem ravnateljstvu v Beogradu; inženjer Ogrin za načelnika v strojnem oddelku železniškega ravnateljstva v Ljubljani; inženjer Klodič za pomočnika pri železniški direkciji v Zagrebu; E. Vargason za načelnika prometnega oddelka, inženjer Kosta Nikolić za načelnika v gospodarskem oddelku; inženjer Kostija za načelnika v oddelku za vzdrževanje prog; Rajko Lapajne za načelnika računskega oddelka, Smuc v oddelku za nadzorovanje dohodkov, Cvetković v strojnem oddelku, Vargaš v prometnem oddelku in Bodnar v komercialnem oddelku. Pomočnik pri zagrebiški železniški direkciji Ivan Franič-Požezanin je trajno upokojen.

* **Nov direktor ljubljanskega muzeja.** Iz Beograda nam poročajo: Ravnatelj ljubljanskega muzeja dr. J. Mantuani je penzioniran in je imenovan za direktorja dosedanjih kustosa dr. J. Maš. — Novi direktor je znan šiiri javnosti kot hraber pobornik za zamenavo naše slovenske trobojnice z rmenomodro rdečo trikoloro kranjskih stanov. Bilo je to za časa vojne, ko se je zdela belomodrordeča zastava preveč slovenska in torej nevarna... Z odhodom dr. Mantuana izgubi naš muzej zaslužnega organizatorja, zato pa se s prihodom dr. Mala postavljen pod posebno zaščito SLS.

* **Nov zakon o invalidih.** Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo načrt zakona o invalidih. Popolnoma nesposobni invalidi naj bi po tem načrtu dobivali na mesec 750 Din invalidnine, ostali pa procentualno po svoji nesposobnosti.

* **Himen.** Gospod Ivan Behine ml. tesni trgovci v Medvodah se je poročil z gospodično Zorko Koleneč, gostilničarjevo hčerko v Medvodah. Obilo sreče!

* **Smrtina kosa.** V Smarnem ob Paku je preminul trgovec in posestnik g. Anton P. Bizjak, soprog predsednice tukajšnje svojčas marljivo delavne podružnice CMD. Starejši njegov sin deluje kot pomožni asistent slovenskega seminarja na ljubljanski univerzi. Pokojnik je bil vrl naš pristaš. — V Trbovljah je umrl v četrtek popoldne po dolgotrajni bolezni mesar in veleposestnik g. A. bin Tratnik. Pokojnik je bil dobra in poštena duša, kremenit značaj, vrl naročljaj, »Sokol« in navdušen pristaš demokratske stranke. Zapušča vdovo Josipino, hčerka J. Zilco, poročeno Janežič na Biželskem in sina Albina. Pogreb bo danes ob 4. popoldne. — V Laškem je preminul dne 4. tega meseca, star komaj 28 let, g. Alojzij Held, marljiv in nadvse vester, paznik-jamomerec Trbov. premogokopne družbe. Pogreb bo danes ob 10. popoldne na pokopališču k sv. Joderi. Blag jim spomin, žalujemo naše iskreno sožalje!

* **Ogrine reditvris.** Minister sračbača Sušnik je izvršil že prej uvedeno imenovanje inž. Klediča za pomočnika direktorja državnih železnic v Zagrebu, obenem je imenoval g. inž. Ogrina načelnikom strojnega oddelka v Ljubljani. Kar se prvega tiče, mora vsakdo pritriliti, da je s tem imenovanjem končno dano zadoščenje možu poštnjaku, ki je bil brez svoje krivde zapleten v težave in na prav nelep način upokojen. Vsako postopanje zoper g. Klediča je bilo pred par tedni ustavljeno, zdaj pa je prišel nazaj na mesto, raz koje je bil zavrato od strani. Ne more pa se odobravati imenovanje g. Ogrine, ki pomeni, da nemškarska moč še ni zlomljena.

* **Predavanje v higijski razstavi.** Danes ob 16. uri predava v paviljonu higijske razstave v Ljubljani g. dr. Tekla Kenk, asistent zavoda za soc.-hig. zaščito dece «O prehrani dojenčkov». Vstop prost. — **Pri higijskem zavodu v Ljubljani** je razpisanih deset prostih mest za desinfektorsko šolo. Prosta mesta obsegajo hrano, stanovanje in mesečni prispevek 200 dinarjev. Prošnje se vlagajo do 20. septembra pri higijskem zavodu v Ljubljani, Zaloška cesta 2, kjer se dajejo tudi podrobne informacije. Razpis je objavljen v «Uradnem listu».

* **V imenu ljudske blaginje in prave mladinske vzgoje:** Proč od mladine z alkoholom! Odrasli dolžnost pa je, dajati mladim dober zgled. Za odrasle izhaja v la namen list «Preroda», za mladino pa «Mladi junak». Upravištvu obeh listov je v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

* **Načrti za novo palačo finančnega ministrstva.** Jury za oceno natečajnih načrtov za novo palačo finančnega ministrstva je dne 30. avgusta dovršila svoje delo ter ugotovila, da odgovarja samo en načrt razpisnemu programu. Temu načrtu je določila II. nagrado v znesku 65.000 Din. To je načrt društva za tehnična podjetja «Arhitekt» v Beogradu. Prva nagrada v znesku 80.000 Din ni bila nikomur podeljena, dočim je od ostalih nenagrajenih načrtov odkupljenih 7 za skupno vsoto 140.000 Din. Med drugimi je odkupljen načrt tvrdke Brünler in Co., lastnik arhitekt Lavrenčič v Ljubljani, z geslom «Kosovo». Vsi načrti so sedaj razstavljeni v novem poslopiju beograjske univerze.

* **Rezervni oficirji,** ki so že pristopili v «Druženje rezervnih oficirja i ratnik» in oni, ki so poučeni in hočejo pristopiti, imajo tovariški sestanek v torek 9. t. m. ob 20. uri v salonu hotela Lloyd. Udeležba je zelo potrebna in v interesu samih članov, ker se bo posvetovalo o ustanovnem obnem zboru in drugo. Milan Plut.

* **Svi dobrovoljci, oficirji i vojinci,** koji su u martu i aprilu 1917 iz srpskoga dobrovoljačkoga korpusa u Rusiji prešli u rusku vojsku, umolvavaju se, da hitno saopće potpisanom svoje adrese u svrhu zajedničke akcije kod nadležnih faktora.

* **Izseljeniški potni listi.** Izdajanje izseljeniških potnih listov za vse države, razen v Zedinjene države, je po naredbi ministrstva za socialno politiko preneseno na policijske oblasti. Potni list izda politična oblast v sedmih dneh po vložitvi prošnje. Z naredbo omenjenega ministrstva je odpravil interministerjalni izseljeniški svet; njegovo delo preide na izseljeniški odbor tega ministrstva.

* **Za velesejme v Pragi, na Dunaju, v Graecu in Liberecu (Reichenberg)** se dobi legitimačije, vozni listi in vse potrebne informacije v polovalni pisarni Putnik (Tourist-Office) na Aleksandrovi cesti 8. Istotako so tam na razpolago interesentom podatki glede obiška velesejma v Neaplu.

* **Kranjske novice.** Hišo št. 88 v Kranju, kokriško predmestje, last g. Marije Albrecht, je kupil trgovec g. Lovro Rebolj za 400.000 K. — Bivša sokolska telovadnica v hiši g. Viktorja Omerze se predeluje v puškarsko delavnico ter bo v kratkem dodelana. V to delavnico se bo montiralo nad 70 raznih modernih strojev, ki so že na potu. S tem bo puškarna v Kranju svoj delokrog znatno povečala ter temu primerno zaposlila tudi večje število delavcev. — Na Smarjetni gori je bilo letos kljub neugodnemu vremenu toliko letoviščarjev, da je zmanjkalo sob. Večinoma so bili letoviščarji iz Slavonije in Beograda. Lepemu razgledu in drugim ugodnostim, ki jih nudi Smarjetna gora, se niso mogli načuditi. Prišlo bi jih še veliko več, da bi bilo na razpolago več prostora. Sedanji lastniki so sicer stavbo na Smarjetni gori preuredili v taki meri, da ima malokatera stavba v hribih tako lepe in udobne lokale. Tudi prizidalo se je precej. Klub temu pa se opaža, da bi bilo potrebno dozdoliti še nekaj sob, ker potem bi bil obisk tujeje še večji. Smarjetna gora je oddaljena od Kranja samo pol ure in je dostopna ob vsakem še tako grdem vremenu. V služaju lepe jeseni se pričakuje ogromnega obiška, posebno vsled ugodnih železniških zvez.

* **Planinske kočje se odprte.** Dne 7. in 8. septembra bodo še vse planinske kočje odprte. V slučaju lepega vremena ostanejo otvorene še do inkl. 14. septembra; kočje, ki bodo oskrbovane čez ta termin, se bodo objavile pozneje. Pripominjamo, da je kočja na Veliki planini temeljito popravljena in dobro oskrbovana ter se priporoča, da jo planinci v lepih jesenskih dneh pridno obiskujejo. Pot pod Pasjimi pečnami je Kamniška podružnica dobro popravila in torej ni nobene nevarnosti za obiskovalce. — Osrednji odbor SPD.

* **Toča nad Mute.** Pišejo nam: V Pernicah nad Muto je že 2. junija pobila toča poljske prideleke. Marsikateri kmet je moral pokositi ozimino in sejati kaj drugega. Tudi koruzo je pobila toča, a preorali so polje in sejali letno rž, ki je šlo dozorevala. Še usodnejša je bila toča, ki je padala 1. sept. ob 4. popoldne. Že jutraj so se zbirale črne megle na Golici in ljudje so slutili preteče gorje. In res, ob 4. popoldne je nastala silna nevihta s točo. Toča je bila debela kakor lešniki ter je pobila vso še nepožeto pšenico, rž, oves, ajdo, koruzo itn. Vidijo se samo še stebila. Žalosten je pogled na njive, še žalostnejši pa so obrabi prizadetih in obupanih kmetov.

* **Razstava.** Ne pozabite si ogledati razstavo manufakturne veletrgovine «Oblačilnica» v palači Vojzameje posojilnice na Miklošičevi cesti 7 v Ljubljani. Prvo vrstno blago zmerne cene. Razstava je odprta 7. in 8. septembra ob 8. do 12. ure popoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Manufakturno blago se kupi najbolje pri Oblačilnici.

* **Dva otročka zgorela.** V selu Majar pri Dinkovem so se te dni igrali otroci na nekem štednju, kjer so se skrivali v slami. Ko sta se bili dve sestrici, štiri letna Katica in dveletna Ružica Frizon zakopali v slamo, so ostali otroci v svoji nepremišljenosti zažgali slamo. Plamen je takoj objel deklici, ki sta skoraj popolnoma zgoreli.

* **Požar.** V Sp. Račah je dne 4. t. m. ob 11. zvečer uničil požar gostilničarju Lasehitzu gospodarsko poslopje, še predno je mogla priti požarna bramba na pomoč. — **Nesreča v rudniku.** V dalmatinskem rudokopu Svirer se je prošli pondeljek pripetila nesreča, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Na nekoga delavca je padel v rovu tram, ki mu je prebil lobanjo. Dva druga delavca sta ponesrečila vsled eksplozije mine. Zdi se, da je bila nesreča posledica neoprednostnosti.

* **Namesto skopca ustrelil čuvaja.** V bližini predilnice v Čepinu so našli pred večerajšnjim poljskega čuvaja Morica Bojca mrtvega. Komisija je ugotovila, da je bil ustreljen z lovsko puško. Par korakov od mrtvega je ležal ustreljen skopce. Domneva se, da je kak mlad poljski čuvaj streljal na skopca, po nesreči pa zadel svojega tovariša.

* **Razne tatvine in vlomi.** 28letni Anton Heber iz Žerjavovcev in 30letni Julijan Milajnovič iz Beča v Prekmurju sta vlomila skozi streho v hišo posestnika Antona Jonika v Braumšvaju v mariborskem okraju ter odnesla razne obleke in

perila v vrednosti 3380 Din ter 2020 Din gotovine. — Brata Josip in Franc Brus sta ukradla iz hleva posestnika Franceta Korenčana na Vrhniki dva konja, ki so ju pozneje izsledili, tatova pa sta neznanomkam pobegla. Na Tezmem je bilo v noči na 30. avgusta vlomljeno v izločbeno okno trgovine Ane Seniča. Vlomilec so odnesli raznega blaga v vrednosti 7641 dinarjev.

OPOZORILO.

Več tisoč parov čevljev (ostankov posameznih vzorcev) tovarn «Peko» se proda do vstetega 20. t. m. po znatno znižani ceni samo v trgovini Aleksandrova cesta št. 1, na kar se cenj. občinstvo uljudno opozarja.

Iz Ljubljane

— **Rojstni dan prestolonaslednika.** Povodom današnjega rojstnega dne našega prestolonaslednika, kraljeviča Petra, je bilo oddanih večeraj zvečer na Gradu 9 strelcov. Danes ob 9. dop. se vrši v pravoslavni kapeli, ob 10. dop. pa v stolnici slovesno blagodarjenje za kralja, kraljico in prestolonaslednika.

— **Rez. oficirji ljubljanske garnizije** se službeno pozivajo, da se udeležijo našnje slavnostne službe božje ob 19. uri dopoldne v stolni cerkvi o priiki rojstnega dne Nj. kr. Visočanstva prestolonaslednika Petra. Rez. oficirji, ki imajo uniformo, prisostvujejo v uniformi, ostali v civilni obleki.

— **Sokolska župa Ljubljana I.** vabi vse brate in sestre, da se v čim večjem številu udeležijo proslave 15-letnice sokolskega društva v Litiji, ki se vrši v ardejo dne 7. t. m. Počevča voznja je dovoljena.

— **Zenska sekcija Orjuna št. Jakob Krakovo - Trnovo** vabi svoje članice na važno sejo, ki se bo vršila danes, v soboto ob 8. uri zvečer pri Težaku, Sv. Jakoba trg 5.

— **Sočani,** ne pozabite na jutrišnji društveni izlet, ki se vrši na Smarjetno goro pri Kranju. Prvi se odpeljejo ob 6.40 do Bitenj, drugi pa z mesancem ob 8.50 uri (Gor. kol.) do Kranja. Zabava in postrežba zagotovljena. Pridite polnoštevno. — Odbor.

— **Zveza ljubljanskih Orjun** poziva vse članice mestnih Orjun v Ljubljani, da se zanesljivo zbere v nedeljo dne 7. t. m. ob 8. uri dopoldne v areni Narodnega doma radi cvečističnega dne. Po možnosti naj prinese vsaka članica steklenico s seboj. Istočasno se vabijo na ta sestanek tudi člani S. K. Primorje. — Zveza.

— **Za kočjo na Krvavcu** je zbral Bajsov klub v gostilni pri Možini 60 Din.

— **Kavarna «Central».** Vsaki dan damski koncert. Se priporoča Stefan Miholič.

— **Veliko veselje na vrtu in prostorih hotela «Tivoli»** priredi jutri, v nedeljo Zveza jugoslov. železničarjev. Sodeluje društvena godba in pevski zbor za lačne in žejne izbornoposkrbljeno. Tudi za one, ki jih miče ples. Bogat sročlov. Vstopnina 5 Din. Otroci v spremstvu staršev brez vstopnine. Začetek ob 15. uri. Kdor se hoče poceni dobro zabavati, naj pride.

— **Povodenj v Ljubljani.** Pišejo nam: Prebivalci Rožne doline in ceste v Rožno dolino so imeli večeraj jutraj zopet čast, voziti se z otroškimi vozički čez nastopiši jarek, ki pelje ob potu v Rožno dolino. Voda je stopila 20 cm visoko čez jarek na cesto, tako, da se absolutno ni moglo pasirati pota, ne da bi si sezul čevlje in zavil hlače do kolena. Vprašamo policijsko ravnateljstvo, drugega čupana, olupševalno društvo in druge funkcionarje, kaj se je ukrenilo pri komisijskem ogledu v pondeljek? Upamo, da nas razbremenite teh povodnji ob tako priljubljeni periferiji mesta. Če se je napravila pri novih vilah na cesti v Rožno dolino za dve vili čez 100 metrov dolga cesta, se mora prepotrebna cesta zgraditi tudi za nas, jarek pa zregulirati in pokriti, pa se naj temu upira Peter ali Pavel (šentpeterski župnik).

— **Umrlj v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: S. Agneta Bertanda Čretnik, usmiljenka, 56 let. — Josip Sušnik, zasebni uradnik, 72 let. — Amelija Kranjc, služkinja, 17 let. — Ivan Terček, železn. sprevodnik, 52 let.

— **Najden utopljenec.** V četrtek, okrog 18. ure je stražnik Peter Koren opazil v Grubarjevem kanalu utopljenca, ki so ga potem v Mostah potegnili iz vode. Truplo je bilo že močno razdejavno. Utopljenec je bil dne 27. avgusta ponesrečen pleskarski pomočnik Rudolf Koren iz Šiske. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— **Nesreča v tobačni tovarni.** Ključavničar N. Mišmaš v tobačni tovarni, stanujoč na Viču 104 je imel v četrtek jutraj opravka v oddelku strojev za izdelavo stročnic. Med delom je tako ne previdno manipuliral, da si je močno poškvalil roko in je moral iskati zdravniško pomoč v bolnici.

Jutri vsi na sokolsko prireditev
V ŠT. VID nad LJUBLJANO.
Sodeluje godba dravske divizije.
4709 a
PREMOG, KOKS in DRVA
dobavlja najceneje 4603/a
JOSIP SYETIČ
LJUBLJANA, Resljeva cesta 3.

u— **Policijske prijave.** Od četrta na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 pijanost, 1 prestoppek kaljenja nočnega mira, 4 prestopki cestnega policijskega reda, 5 prestopkov pasjega kontumaca, 1 nezgoda in 1 najdba utopljenca. Aretacije so se izvršile štiri in sicer: 1 radi postopanja, 1 radi beračenja, 1 radi pijanosti in 1 radi tatvine.

u— **Zrtev nepazljivosti.** Posestnik iz Zaplane Franc Negode je stopil v sredo v trafiko Minke Modičeve v Kopitarjevi ulici, da si nabavi nekaj tobaka. Med plačevanjem je položil listino z vsebino 4000 Din na pul, katero je tamkaj pozabil in odšel v gostilno. Šele tam je zapazil, da mu manjka denar, nakar se je takoj vrnil v trafiko. Toda listnice ni več našel, ker se je iste medtem že postalil neznan tat.

u— **Aretirana berača.** V četrtek okrog 16. ure je bil aretiran v Wolfovi ulici Anton Škofic iz Brezovice, ker je beračil od trgovine do trgovine. Istega dne je bil v Solskem drevoredu prijet 41-letni brezposelni delavec Anton Kolenc, ker je nadlegoval ljudi v Solskem drevoredu ter prodajal tudi kilogram hrena, katerega je nabral na neki njivi v Tomačevem. Oba ptička sta bila odpravljena v zapor.

Iz Celja

e— **Vse celjske šole zaprte.** Mestni magistrat celjski razglašja: Ker v Celju še ni ponehala epidemija škrlatke in so se v zadnjem času v njegovi najbližji okolici pojavili novi slučajji ter se je vsled tega bati, da se ta kužna bolezen v opasni meri razširi v mestu, odreja mestni magistrat na podlagi § 18. z. z dne 14. 4. 1913. drž. z. št. 67 po zasluišnju mestnega fizika in celjskega srezkega sanitarnega referenta, da se mora preložiiti otvoritev vseh celjskih šol od 15. septembra na 1. oktober.

e— **Na izrednem obnem zboru S. K. Celje.** ki se je vršil dne 29. avgusta t. l., je bil izvoljen sledeči odbor za tekoče poslovno leto: predsednik Križanič Franc podpredsednik Zabkar Drago, tajnika Borlak ml. in Ravnika Božo, gospodar Krusnik Ljode, načelnik nog. sekcije Rastaj Josko; častno razsodišče: dr. Arnsšek, dr. Jošt in Iv. Prekorsček.

e— **Tedenski izkaz nalezljivih bolezni** v Celju. Od 24. do 31. avgusta: Škrlatica: od prejšnjega tedna ostala 2, ostane v oskrbi 2. Legar: nanovo obolel 1, ostane v nadaljni oskrbi 1. Ušen: ostal od prejšnjega tedna 1, ostane v nadaljni oskrbi 1. Dušljivi kašelj: ostal od prejšnjega tedna 1, ozdravel 1.

e— **Stara vojaška bolnica v Celju.** Izvedelo se je, da se vojaška oblast pogajala s privatniki radi odprodaje stavbišč, kjer se je nahajala stara vojaška bolnica na Ljubljanski cesti. Smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo kompetentno vojaško oblast, da ponudi to stavbo v prvi vrsti v nakup oziroma v zamenjavo mestni občini celjski, za katero je to stavbišče iz javnih in stavbenih ozirov velike važnosti.

e— **Policijska kronika v Celju.** Tedensko poročilo od 27. avgusta do 2. septembra: Aretacij je bilo izvršenih 8: 1 zaradi javnega nasilstva, 1 radi razgrajanja in nevarne grožnje, 1 radi vlačugarstva in tajne prostitucije, 1 radi tatvine, 2 radi vlačugarstva, odnosno beračenja in 2 radi ekscesov in pijanosti.

Iz Maribora

a— **Gostovanje mariborskih akademikov v Rušah.** V nedeljo, 31. avgusta, so gostovali mariborski akademiki v Rušah z veseljoigro «Ugrabljenke Sabinke». Dvorana g. Novaka je bila nabito polna hvaležnega in narodno zavednega občinstva. Visokoolci so igrali s temperamentom, zdravim in nepriljubljenim humorjem. Publika je aplavdirala na odprtih scenah. Ves večer je vladalo med igralci in publiko izvrstno razpoloženje.

a— **Srednja kmetiška šola v Mariboru.** Poljedelsko ministrstvo je odredilo, da se ima zopet otvoriti prvi letnik imenovane šole. Treba pa je najti v mestu primernih prostorov, katerih na vinarski šoli za dva zavoda ni. V državnem poslopiju za 1. 1925.—26. se nahaja postavka 3.5 milijona Din za gradnjo lastnega poslopja, ki bo po načrtih stalo 6.700.000 dinarjev.

a— **Ogenj v Götzovi pivovarni.** Sinoči ob četrta na 9. je izbruhnil v prostoru za transformator Götzove pivovarne ogenj. Vnel se je transformator. Ker so bili gasilci takoj na licu mesta, je bil ogenj v četrta ure pogašen. Škoda pa je kljub temu znatna. V vsej kleti je seveda voda, katero bodo najprej izčrpali.

a— **Nesreče.** Dne 4. t. m. je padel petletni v vojašniški ulici v Mariboru stanujoči Stefan Fras skozi podstrešno okno na cesto in se znatno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico. — Armin Elinger, trgovec z usnjem na Kralja Petra trgu 9 je padel na dirkališču na Tez-

nu, kjer se je vadij za prihodnjo tekmo, z motorja in si pretresel možgane.

a— **Strah pred prisilno delavnico.** Mariborska sodišča so dosedaj poslala že nad 20 kaznjenc za tri leta v prisilno delavnico v Begunje. Zaradi tega obstoja med kandidatninami pred tem zavodom velik strah. Pred več meseci je bila od okrožnega sodišča obsojena Marija Korošec, rojena Cencič, bivša posestnica v Jablanah, zaradi tatvine na več mesečno ječo, po prestani kazni pa bi se imela oddati v prisilno delavnico. Kazen je šla h koncu in Koroševa je bila vedno bolj nemirna. Znana je kot delomrznna ženska in tatnica. Včeraj jutraj je bila zaposlena s pospravljanjem v pisarniških prostorih okrajnega sodišča. Ob tej priliki je uporabila ugoden trenutek, ko je ni nihče opazoval te: skočila skozi okno pritlične sobe na ulico in pobegnila. Imela je odslužiti samo še dva dni kazni. Izginila je brez sledu. Ker je bila v mestu dobro znana, se najbrž skriva pri kaki tovarišici iz preteklih časov v jetnišnici, ali pa je pobegnila na Hrvaško, kjer je pred leti izvršila velike tatvine, zlasti v Zagrebu.

a— **Cerkven tat.** V Magdalenski cerkvi v Mariboru je včeraj jutraj opazil cerkovnik, da so preko noči izginili vsi prti z altarjev. Škoda znaša kakih 6000 Din. Tat se je najbrž pustil zvečer za kleniti v cerkev, jutraj zgodaj pa je brez sledu izginil.

Nočni tatovi v Beogradu

Mesto, ki ima nočne lokale, mora seveda imeti tudi nočne tatove. V Beogradu je teh izurjenih tičev na tucate. Razlika med dnevnimi žeparji in nočnimi umzovičji je samo v tem, da imajo tatovi podnevi manj sreče, ker ljudje dobro vidijo in več opazijo, ponoči pa ljudje, zlasti če so v radostnem razpoloženju, ne pazijo tako natančno na to kar imajo pri sebi in tedaj imajo tatovi lažje delo. Zlasti v nočnih lokalih je izvrševanje žeparskega posla zelo rentabilen in hvaležen poklic. O tem bi vedela mnogo povedati beograjska policijska kronika, iz katere navajamo tu par slučajev.

Na vrtu «Claridges» je vsako noč navadno krožil neki Redžep, prodajalec južnega sadja. Ponujal je gostom smokve, datlje, banane in slične sladkarije. Med tem ko so gostje prekladali sadje po njegovem kosu, je Redžep lepo tipal po njihovih žepih. Marsikateremu odjemalcu je zmanjkala listnica in ko se je drugega dne zbudil v domači postelji, je imel dvojnega mačka: moralnega in materialnega. Redžep je šele te dni zaglavil pri neki tatvini, ko je hotel ukrasti zlato dozo bivšemu ruskemu generalu, kateri je od njega kupoval južno sadje.

Drugi eksemplar te vrste je 12-letna tatica Jela Držić. Vse noči jo križarila po prostorih restavracije «Zagreb». Ponujala je cvetlice, katere so gosti na njen ožkanje kupovali iz usmiljenja. Ona pa jim je hvaležnost plačevala s tem, da je kradla ročne torbice, ki so ležale poleg dam na mizah ali na stolihi. Tudi njene obrti je sedaj za nekaj časa konec. Tretji nočni tat je neki mali deček, zelo temperamentna in duhovita prikažen. Policiji je natančno opisal, kako izmika ljudem različne predmete. Najprej opazuje goste od daleč, šele potem se približa žrtvi, ki se mu zdi najpripravnjša. Ker je spreten govornik, je njegov besedniški skušnjava že marsikdo podlegel ne da bi vedel, da je bil pri tem okraden baš od tega črva.

Cetrti, ki mu gre mesto v tej družbi, je Bosance Muhamed Hadži - Kadič, doma iz Dervente. Ta je branjaril na ta način, da je postavil svoj koš vedno na tisti predmet, katerega je imel na piki. Seveda je s košem vred izginila dostikrat doza, listnica ali kaj sličnega. Detektiv ga je te dni ujel baš, ko se je veselil lepega plena. Hotel je že prestopiti prag lokala, v katerem je opravil več tatvin zaporedoma. Pri njem so našli kar tri denarnice in seveda tudi lepo vsoto denarja.

Vse te nočne tatove je beograjska policija spravila pod ključ in ko se spore kore in pridejo zonet na dan, jim bo gledala na prste bolj kakor so to delale njihove dosedanje žrtve.

Predno daš delati obleko, si ogledaj najnoveše modne liste, ki so v veliki izbiri na razpolago v knjižarni Tiskovne zadrgre, Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte.

Darujte za Slajpahov fond!

Kdor oglašuje ta napreduje!

Iz življenja in sveta

Matteotti - ni Matteotti?!

Grozilna pisma umorjenčevi vdovi

Rim, 4. septembra.

Skoraj bodo minili trije meseci, kar se vrši preiskava o umoru poslanca Matteottija, a vendar je njen zaključek še vedno nedogleden. Je pač jasno, da imajo morilci in njihovi neposredni naročniki svoje dobre sotrudnike v svobodi, ki znajo izborni zabrisavati sledove, ki bi mogli preiskovalne organe dovesti do popolnega razkritja zločincev in njihovih namenov.

Te dni se je zgledala pri preiskovalnih sodnikih vdova umorjenega posl. Matteottija. Izročila je razne važne listine, ki se nanašajo na umorjenčevu postavu, tako vojaško odpustnico, v kateri so navedene njegove telesne mere. Izrazila je tudi željo, da bi se ji izročili razni predmeti, ki jih je imel umorjenec, kakor n. pr. poročni prstan. Matteotti je vedno nosil poročni prstan in ga je imel na prstu tudi 10. junija, ko je odhajal od doma, namenjen v parlament. Toda pri trupu, ki so ga našli v gozdu «Quartarella», ni bilo prstana in našel se tudi ni denar, ki ga je imel Matteotti pri sebi, ko je zadnjič odhajal od doma.

Vdova je tudi naznanila preiskovalnim sodnikom, da neprestano dobiva brezimna pisma. Dasiravno policija s tako vneto nadzoruje ves okoliš njenega stanovanja, da to nadzorstvo že postaja mučno, vendar ji prihajajo dan za dnem pisma z najhujšimi grožnjami, kakor da bi bila že tudi njej namenjena nasilna smrt. Tekom svojega kratkega bivanja v Fratti Polissini po Matteottijevem pogrebu je dobila nad štirideset grozljivih pisem brez podpisa, dočim se ji pa redna pošta ali sploh ne dostavlja ali pa vsaj zadržuje dalje časa.

V vsej italijanski javnosti, ki naravnost ne simpatizira z zločinci v zaporih «Regina coeli», so te izjave Matteottijeve vdove pobudile najgloblje ogorčenje in opozicijski tisk imenuje početje fašistovskih grozlic, ki ne priznajo niti ubogi vdovi, sramota za ves italijanski narod.

Toda v tem pa je prišla na dan še druga okolnost, ki bi mogla povzročiti ponoven zastoj vse preiskave in bi bila dokaz, da je velik del vsega, kar se je doslej storilo za razkritje zločina le velik — humbug, pri katerem so sodelovali ne le vnanji pomočniki zaprtih zločincev, temveč tudi oblasti same. Znano je namreč, da se je pri ogledu v «Quartarella» najdenega mrljica dognalo, da je bila glava popolnoma ločena od telesa. Glavo so nedvoumno spoznali za Matteottijevo. Na trupu pa se je ugotovilo, da je bilo eno rebro zlomljeno in da se je ta poškodba morala dogoditi pred daljšim časom, ker je bilo rebro na prelomu zraščeno. Matteottijeva mati pa je sedaj izjavila, da njen sin nikdar ni imel take poškodbe, tudi v mladosti ne, in ravno tako je izjavila vdova, da se njen soprog, odkar sta bila poročena, ni poškodoval na tak način. Ker se je tudi že pri ogledu mrljica ugotovilo, da je truplo z glavo vrd štiri ali pet centimetrov krajše, kot bi pravzaprav moralo biti — Matteotti je bil 172 cm visok — se je v zvezi z izjavo matere in vdove pojavil upravičen sum, da ono truplo, ki so ga pokopali kot Matteottijevo, ni bilo Matteottijevo, temveč podtaknjeno truplo neznanca, h kateremu so v svrhu možnosti agnosiranja, priložili Matteottijevo glavo. Domneva se, da je bilo Matteottijevo truplo tako zelo razmesarjeno, da se ga tisti, ki ga skrivajo, niso upali pokazati javnosti. Listi omenjajo ob tej priliki zopet, da se je takoj prve dni, ko se je izvedelo za zločin, raznesla vest, da so neke v bližini Rima našli človeško glavo, kar pa se je pozneje pozabilo. Sedaj se namiguje čisto odkrito, da najdba trupa v Quartarelli ni bila slučajna, trdi se, da truplo v dveh mesecih ne bi bilo moglo tako zelo segniti, kakor je bilo segnjeno najdeno truplo, in govori se kar naravnost, da je varnostna oblast vedela o stvari več kot

pa je javila sodišču. Tisk govori tudi o pričah, ki so zamočale resnico in napoveduje kazensko postopanje proti njim. Vse se pa vprašuje, komu je toliko na tem, da se ne izve resnica, in oči vseh se obračajo tiakaj, odkoder danes vedre in oblače v Italiji!

Kronski diamant Muleja Hafida

Ko je pred približno 20 leti pognal Mulej Jusuf svojega brata Muleja Hafida z maroškega prestola, so zapazili, da je zmanjkal iz kronskega zaklada Ahmedov veliki diamant «Sultana», ki je že svojčas dičil turban sultanov granadskih. Ta dragulj je eden največjih diamantov na svetu in tehtal 143 karatov. Njegova vrednost se ne da oceniti, sodijo pa, da je vreden mnogo milijonov zlatih frankov. Kakor se je kasneje dognalo, je pregnani sultan izročil zlahtni kamen svojim zaupnikom, ki so ga skрили v mošaji v Elksar el Kebirju v španskem Maroku.

Bivši sultan je sedaj prodal Sultano ameriškemu sindikatu za velik znesek. Sindikat je naročil bivšemu ameriškemu letalskemu častniku Stehlinu, naj gre iskati popolnoma na tistem dragoceni dragulj v Maroku. Stehlin, tip modernega pustolovca, je stopil 1. 1917., komaj 18 let star, v vojsko kot prostovoljni letalec, je šel po prevratu kot avijatik na Poljsko in potem na Letonsko, kjer je postal z 21 leti poveljnik vsega letalstva.

Po nalogu ameriškega sindikata je odpoval Stehlin z zaupniki pregnanega sultana, ki živi v Parizu, v Maroko, kjer je, preoblečen kot Arabec, dospel s spremljevalci — radi večje varnosti, da ga ne bi spoznali, kaj pravzaprav namerava, je potoval samo ponoči — v Elksar el Kebir. Tu se je izkazal in so mu zaupniki Muleja Hafida ponoči izročili pravi diamant.

Še isto noč je odšel mladi letalec proti obrežju. Dragoceni kamen je vtaknil kratkoma v žep, ker je to tudi najbolj varno. Ako bi ga preiskali in našli na tako velik diamant, ne bi gotovo nihče sumil, da je pristen, ker bi ga sicer gotovo ne nosil tako brez skrbi v žepu. Stehlin je našel v bližini Tangerja jahto, ki jo je imel pristaš sultana ondi pripravljeno. Z ugodnim vetrom je odplula ladja v Cadiz, kjer so se poslovi od nje Maročani. Stehlin je že čakal ameriški dirkač Ralph de Palma s svojim močnim avtomobilom. V Madridu je stavil letalcu na razpolago drug dirkalni avto španski prijatelj Muleja Hafida in vratolomna vožnja je šla naprej na Francosko.

Stehlin je prišel naglo v Pariz popolnoma neovirano in je izročil sindikatu Sultano in prejel svoje zasluženno plačilo. Seveda ima tudi Sultana, kakor vsak večji diamant, svojo legendo. Pravijo, da mora vsakdo umreti, kdor pride do dragulja na nepošten način.

× **Krst Arabca pred obglavljenjem.** Lansko jesen je umoril mohamedanski Arabec iz Alžirja v Parizu dve ženski iz jeze, ker sta odbili njegovi zakonski ponudbi. Morilec, ki ni kazal na zunaj nobenega kesa, je izrazil pred izvršitvijo smrtni obsodbe željo, da bi prejel krščanski krst. Jetniški duhoven ga je krstil po katoliškem obredu na ime Avgust. Obsojenec je šel potem popolnoma miren na morišče. Ko je stal poleg giljotine, je pokimal množici radovednežev in zaklical

Številni raglani

so izgotovljeni kar najboljšje iz finega sukna in po ugodni ceni, brezobzno si jih morete ogledati pri trdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

na glas: «Dober dan vsem skupaj!» Par sekund kasneje se je zakotalila njegova glava v pesek.

× **Vstaja proti sovjetom na Kavkazu.** Georgijski delegat na zborovanju Zveze narodov v Ženevi je izjavil novinarjem, da divja po vsej Georgiji in Aser bejdžanu splošen boj zoper soviete. Uporniki so osvojili že dobro polovico dežele. Po ulicah Batuma divjajo hudi boji. Na obeh straneh so velike izgube. Vstaja se vedno bolj širi na sosednje pokrajine. Sovjetska vlada je odposlala močna ojačenja na Kavkaz.

× **Razuzdanci.** Na Dunaju je bil aretiran 52letni brivec Herman Pirneis, ker je posilil šest otrok v starosti 10 do 13 let. Dva druga otroka, od katerih je eden devet let star, še niso mogli zaslišati, ker sta na deželi. Razuzdancem je izvalil deklice v kuhinjo ali pa v stranske prostore svoje brivnice. Pirneis taji svoj čin. — Zaradi potojanja so v torker prišli polnočni 9letnega šolarja in ga na policiji preiskali. Polcija je dognala, da je padel deček v roke nenravnega pohotnega šolarja. Šolar je izpovedal, da ga je neki mož izvalil v šupo, ga tam zgrabil, zvezal in nenaravno posilil. Preiskava je do slej brezuspešna.

× **Reparji napadli vlak.** Približno 300 kilometrov severno Odese so napadli številni reparji vlak, ki je bil namenjen v Moskvo. Raztrgali so tračnice, vsled česar je vlak skočil s tira in začel goriti. Tolovaji so naglo pobrali, kar jim je prišlo pod roke in izginili. V plamenih je zgorelo mnogo potnikov, drugi pa so dobili nevarne opekline, ali so bili drugače ranjeni. S sosednjih postaj so bili odposlani pomožni vlaki.

× **Nova epidemija na Japonskem.** V zapadnih pokrajinah Japonske se je jelo vnetje možgan tako razširjati, da se more govoriti o pravi epidemiji. Vsak dan jih umre nad sto za to boleznijo. V zadnjih dneh ji je podleglo 900 oseb. Tri četrtine obolelih umre za vnetjem možgan. Vlada je poslala komisijo zdravniških strokovnjakov v prizadete pokrajine, da bi preiskali pravi vzrok bolezni in jo lokalizirali. V to svrhu nameravajo popolnoma izolirati te kraje, da bi tako preprečili razširjenje te nevarne ljudske bolezni.

× **Mehikanski eldorado.** Zadnje dni so prinesli nekateri listi vesti, da je mehiška vlada pripravljena, odkazati priseljencem zemljišča in jim povrniti vse potne stroške. Doselej te vesti še niso potrjene. Zaradi tega opozarjajo mehiški konzulati v Evropi, naj oni ki se nameravajo izseliti v to državo, še malo počakajo s prošnjami za podrobne informacije, dokler ne dobe inozemska zastopništva mehiške vlade natančnih informacij.

× **Tihotapski vagoni.** Carinski organi v Budimpešti so prišli velikemu tihotapstvu na sled. Dognali so, da obstajajo posebni vagoni, ki so jih neke pripravili za ta namen. Našli so, da imajo ti vozovi med stropom in zunanjo pločevinasto streho posebne precej razsežne prostore, kamor se skriva blago, ki ga nameravajo vtihotapiti ali izvoziti iz Madžarske. Gre večinoma za razne tkanine, za katere so določene visoke carinske postavke.

× **Ponarejevalci potnih listov.** V St. Etienne na Francoskem so zopet prijeli nekaj lopovov, italijanskih državljanov, ki so otvorili kar celo tvornico, kjer so izgotavljali ponarejene potne liste za Francijo. Preiskave se nadaljujejo. V stvar je zapletenih več uglednih Italijanov.

× **Mednarodna družba sleparjev.** Pariška policija je prišla te dni nekega Georgea Stona ali Williama Richarda ali Valterja Browna ali Winfrieda Simona, o katerem misli, da je glavni veliki mednarodni družbe sleparjev. Tolpa je sistematično kradla črke, ki jih je izdajala American Express Company Američanom za potovanja v Evropo. Nad 150.000 dolarjev je padlo na ta način sleparjem v roke.

Knjige za meščanske šole

I. razred.

Katoliški katekizem.

Volc: Velike zgodbe sv. pisma.

Jederlinič: Druga srbska ali hrvatska čitanka.

Brinar: Slovenska vadnica za meščanske šole.

Brinar: Citanka, I. del.

Hauptman: Računica za meščanske šole, I. del.

Mazi: Geometrija za nižje razrede srednjih šol.

Fink: Zemljepis za meščanske šole, I. del.

Kozenov Geografični atlas. (Hrvatska izdaja.)

Brinar: Zgodovina, I. del.

Macher: Prirodopis za meščanske šole, I. stopnja.

Senekovič: Fizika in kemija za meščanske šole, I. stopnja.

II. razred.

Katoliški katekizem.

Stroj: Kratka zgodovina katoliške cerkve.

Jederlinič: Druga srbska ali hrvatska čitanka.

Brinar: Citanka za meščanske šole, II. del.

Brinar: Slovenska vadnica za meščanske šole.

Hauptman: Računica za meščanske šole, II. del.

Mazi: Geometrija za nižje razrede srednjih šol.

Brinar: Zgodovina, I. del.

Fink: Zemljepis za meščanske šole, I. del.

Kozenov Geografični atlas. (Hrvatska izdaja.)

Macher: Prirodopis za meščanske šole, II. del.

Senekovič: Fizika in kemija za meščanske šole, II. stopnja.

III. razred.

Katoliški katekizem.

Stroj: Liturgika.

Deanovič-Stipčević, Jugoslovansko lišče.

Brinar: Citanka za meščanske šole, III. del.

Breznik: Slovenska slovnica.

Hauptman: Računica za meščanske šole, III. del.

Matek-Jeran, Geometrija za IV. in V. razred srednjih šol.

Brinar: Zgodovina, II. del.

Fink: Zemljepis za meščanske šole, I. del.

Kozenov Geografični atlas. (Hrvatska izdaja.)

Senekovič: Fizika in kemija za meščanske šole, III. del.

Macher: Prirodopis za meščanske šole, III. del.

IV. razred.

Katoliški katekizem.

Deanovič-Stipčević: Jugoslovansko lišče.

Brinar: Citanka za meščanske šole, IV. del.

Breznik: Slovenska slovnica.

Hauptman: Računica, III. del.

Matek-Jeran: Geometrija za IV. in V. razred srednjih šol.

Bučar: Zgodovina starega veka.

Brinar: Zgodovina, I. in II. del.

Melik: Zemljepis Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kozenov Geografični atlas. (Hrvatska izdaja.)

Macher: Prirodopis I., II. in III. del.

Baebler: Kemija in mineralogija.

Homan: Somatologija.

Senekovič: Fizika I., II. in III. del.

— Vse te knjige se dobe v —

knjigarni TISKOVNE ZADRUGE

v Ljubljani, Prešernova ulica 54
(nasproti glavne pošte).

Pelargonija

Ko sem se po daljšem bivanju v Indiji vrnil v Evropo, sem zvedel, da je moja najboljša prijateljica, gospa Claude Maret, zapustil njen malopridni mož.

Takoj sem šel k njej na stanovanje, kjer sem jo našel postarano, žalostno, toda na videz resignirano. Rekla mi je:

— Ne smemo se čuditi, ako nas ponovno zadenejo udarci usode. So bitja, ki jim je že od rojstva usojeno, da bodo nesrečna. Jaz sem med njimi. Hočem vam povedati neko prigodo iz mojih otroških let, katere bi se morala večkrat spominjati. Obvarovala bi me poznejših prevar.

Bila sem takrat v samostanu šolskih sester v Precy-sur-Rhone. To je bil znamenit samostan, kjer so dobivale deklice skrbno in popolno vzgojo. Imela sem trinajst let. Izmed vseh tovarišic sem najbolj vzljubila Noemi Biot, učenko mojih let.

Noemi je bila manjša od mene, rjavih las in temne polti. Ni bila lepa, toda imela je izrazite poteze na obrazu in v očeh nekaj zapovedujočega. V splošnem jo druge tovarišice niso marale, ker je bila razdražljive in samopasne narave. Ker sem bila jaz nasprotno milega značaja, sem se ji pri-

lagodila in se rada vklonila njenim raznovrstnim domisljam; zato sva se razumeli prav dobro.

Vedno sva bili skupaj, med poukom in v prostem času. Prisegli sva si večno prijateljstvo ter bili prepričani, da naju nič na svetu ne more ločiti. Noemijina ljubezen do mene se je izražala sicer več ali manj oblastno, toda trpela nisem radi tega. V svojem srcu sem čutila ljubeče občudovanje do nje. Včasih je naneslo, da sva se malo sporekli in držali jezico, toda že čez nekaj ur sva se pobotali in najino prijateljstvo je zopet oživel.

Naš samostan je bil obdan z obsežnim nasadom, v katerem je bil določen za vsako učenko košček zemlje, ki ga je lahko obdelovala po svoji volji. Sadile smo na njem cvetlice, ki so nam bile najbolj priljubljene.

Noemi in jaz sva vsadili na skupnem vrtičku pelargonijo, ki se je kmalu prijala in postajala od dne do dne krepkejša. Predstavljala je najino prijateljstvo, zato sva jo skrbno gojili. Noemi je trebala liste ter odstranjevala žuželke in mušice, jaz pa sem jo zalivala. Če sva se skregali, je pelargonija žalostno povešala glavo, ker jo ni hotela nobena negovati. Ker je prenehala prijateljstvo, naj ovemo tudi cvetlica. Jezna sem bila na Noemi, toda ker je solnce le še pripekalo in

je bila nevarnost, da nama pelargonija res ovone, sem jo skrivaj zalila.

Nekoč pa je imel najin prepri bolj resne posledice. Povod temu je bila barva nekega traku in sem jaz omenila: «Ako je kdo temne polti, je lepše, če ne nosi preveč kričavih barv.» S tem sem se zamerila Noemi, ki mi je nato zabrusila: «Kaj ti veš, ko si tako zabital!»

Razžaljena sem se odstranila. Četudi mi je bilo težko, nisem hotela Noemi več pogledati. Ona pa si ni tega vzela hudo k srcu. Zbrala si je drugo tovarišico, kateri je nalašč vprico mene izkazovala veliko prijateljstvo.

Pelargonija je medtem usahnila. Ko sem jo gledala tako uvenelo pred seboj, me je obšla silna žalost. Bila sem še deklica, toda občutila sem že tedaj eno tistih globokih žalosti žene. Zavedala sem se, da sem izgubila nekaj dragocenega in čutila v srcu obupno praznino, pri tem pa se še vedno spominjala prijateljstva, ki me je družilo z Noemi.

Stvari na svetu sicer umrjejo, toda ne popolnoma, ako hranimo spomin na nje. In lahko trdim, da tudi osebe ne umrjejo, dokler se jih spominjamo. Prepričana sem, da je naš spomin svetišče, kjer žive draga bitja, ki nam jih je ugrabila smrt.

Gojila sem torej še dalje v srcu iz-

gubljen prijateljstvo, katero sem si namisljala lepo in neskaljeno, kakor sem si ga želela.

Od tedaj sem živila v samostanu sama zase, žalostna in potrta, toda mirna. Nekega dne pa se je zgodilo sledeče:

Bilo je po šolskem pouku. Sedela sem sama na klopi v parku in malomarno južinala, ko ugledam Noemi, ki je nesla lonček in v lončku vsajeno pelargonijo vso v cvetju.

Ne bom vam pravila, kaj vse mi je tisti trenutek šinilo v glavo. Bila je mešanica nerazumljivih, nasprotujočih si misli. Sreč mi je toliko razburjenosti. Noemi je prinesla pelargonijo! ... Veliki Bog! Še me ljubi! Ah, zakaj nisem bila jaz tista, ki se je upala prva odpustiti in se pokazati veliko-dušno, jaz, ki sem toliko trpela in še vedno ljubila Noemi!

Nehoté sem skočila pokonec, razprostrla roki in stekla proti njej. Noemi je bila medtem že na kolenih in grebala jamo, kamor je hotela vsaditi rastlino. Poklicala sem jo ... toda ona je samo okrenila glavo in me pogledala. Njen pogled je bil mrzel in porogljiv, tako strašen, da so se mi pričele tresti noge. V istem času je pristopila k njej njena nova prijateljica in me izživajoče pogledala. Imela je posodo z vodo in zalila cvetico. Izbrali sta si

nalašč pelargonijo za simbol njunega prijateljstva, da bi mi bolj trgali srce.

Gospa Maret je nehala pripovedovati. Zagledala se je v daljavo in dve solzi sta pritokli na lice, potem pa je zopet povzela:

— Kar se mi je zgodilo kot deklici, bi me moralo opozoriti, da mi usoda tudi pozneje ne bo prizanesla. Morala bi se vzdržati vsakih nežnejših nagnenij in odkritosrčnosti ... Toda kako naj človek dela to, kar ni v njegovi naravi!

Poročila sem se in ljubila svojega moža, ki pa je bil samopašen tiran. Nekega dne sem zvedela, da me nerasramo vara. Razžaljena v svojem ponosu, sem se ga pričela izogibati ... Toda ljubila sem ga še vedno.

Potem sem ga pa videla nekoč, kako vesel in srečen je prišel domov, prepeva neko pesem. Razprostrla sem roke, da bi ga objela in mu vse odpustila, toda on se mi je posmeheval in norčeval iz mene. Potegnil je iz žepa sliko neke ženske in mi povedal, da je to ona, ki jo ljubi in s katero hoče odlej naprej živeti.

Gospa Maret je končala z besedami: — Prijatelj moj, vse se ponavlja v življenju nesrečnih bitij. Ni bilo prav, da sem pozabila Noemi.

Iz francoščine P-a S.

Gospodarstvo

A. KRIZNIC,
gen. ravn. «Drave», Maribor:

K zborovanju Centrale industrijskih korporacij

Težnje industrijcev iz mariborske oblasti

Za dne 29. avgusta je bilo sklicano v Beogradu zborovanje delegatov Centralne industrijskih korporacij SHS z naslednjim dnevnim redom: 1.) Poslovno poročilo centrale iz preteklega leta; 2.) Prognostična izjava o poslovanju korporacij za leto 1924; 3.) Poslovno poročilo centrale iz leta 1923; 4.) Stališče industrijcev k novemu načrtu obrtnega zakona; 5.) Stanje industrijcev v letu 1924; 6.) Slučajnosti.

Temu zborovanju se je splošno pripisovala velika važnost glede na naše gospodarske prilike, pod katerimi mnogo trpi naša industrija, in so posamezni delegati iz raznih pokrajin imeli pripravljene obširne referate, da iznesejo svoje želje in skušajo uveljaviti svoje težnje. Toda marsikateri se je razočarali v pričakovanju. Konferenca, na katero so se poglavitno toliko važnosti, ni pretresla niti celotnega dnevnega reda. Ravno točki 3 in 5, na kateri smo industrijci iz Slovenije polagali največjo važnost, sta izostali. Po triurnem zborovanju dopoldne je predsednik Bajloni prekinil konferenco, ne da bi določil nadaljevanje. Slovenski delegati smo sicer zahtevali, da se konferenca popoldne nadaljuje, toda naleteli smo povsod na gluha ušesa, in tako smo morali naše referate spraviti v žep. Da se nam ne bi predbacivalo, da smo se morda premalo brigali, hočem na tem mestu v kratkem podati svoj referat, katerega sem imel pripravljene v imenu krajevnih skupine Zveze industrijcev v Mariboru za točko 5, in katero skupino sva zastopala z ravnateljem tvornice za dušik v Rušah, g. Antonom Krejčijem. Gosp. Krejčijev se je sicer deloma posrečilo, pri 2. točki dnevnega reda poimenoval težavo izvoza, a na svoj račun on ni prišel. Želeč, da na ta način pridejo naše težnje do primerne veljave, podajem tu izveč iz referata mariborske skupine Zveze industrijcev:

Položaj industrije v Sloveniji

Tudi slovenska industrija trpi v sedanjosti gospodarski stagnaciji, pomankanju gotovine in kredita. Tembolj občuten je ta položaj v obmejnih pokrajinah, kakršna je mariborska oblast, kjer igrajo tudi druge v centru države manj znane okolnosti. Slovenska industrija propada, dan za dnem se krčijo obrati in narašča brezposelnost.

Vzroki tega stanja so mnogi. Eden splošnih vzrokov so vedno neznosnejša davčna bremena.

Davki so ne samo previsoki, ampak tudi krivično razdeljeni in to ne samo po posameznih stanovih, temveč tudi po posameznih pokrajinah. Ne da bi hotel pri tem poudarjati kako separatistično stremeljenje, konstatiram samo suho dejstvo, da plačuje Slovenija razmeroma 2 do 3-krat večje davke kakor ostale pokrajine. Poleg tega znaša davčno breme v Sloveniji za industrijce 4 do 5-krat toliko, kakor pred vojno, dočim drugi stanovni plačujejo komaj 20 do 40 odst. predvojnih bremen. Poleg državnih davkov, okrajnih in občinskih določen na naklad, ki jih v drugih pokrajinah niti ne poznajo. Vrhutega mora slovenska industrija nositi še ogromna bremena socialnega in pokojninskega ter nezgodnega zavarovanja. Dejstvo je, da plačuje slovenska industrija 50 do 70 odst. svojih dohodkov samo na davkih.

Drugi, še bolj težni vzrok propadanja in nazadovanja slovenske industrije v mariborski oblasti je

v nesmotrni tarifni politiki.

O tem so se že ponovno slišale naše pritožbe. Toda to, kar se dogaja v zadnjem času, ni važno samo za nas, prizadete industrijce, temveč zaseka globoko v vse naše narodno gospodarstvo. Slabemu stanju naših železnic ni mogoče čez noč od pomoči, a marsikaj bi se dalo izboljšati s primerno, dejanskemu položaju in ne samo blagajnam finančnega ter prometnega ministra prilagojeno tarifno politiko. Dogaja pa se baš nasprotno. Ne samo, da so železniške tarife dosegle enormno višino, ki onemogoča vsakršno konkurenco, je slovenska industrija, osobito pa naša mariborska oblast, naravnost odrezana od ostalih pokrajin ter otopana iglavih naših domačih tržišč. Tarifna politika, ki se danes izvaja, pomeni blokado industrije mariborske oblasti in Slovenije sploh. Težko je reči, ali se to dogaja namenoma ali po nevednosti. Dejstvo je, da je nešteto industrijskih podjetij, ki je zalagalo s svojimi izdelki južna tržišča, moralo naravnost opustiti svoja skladišča v Sarajevu, Novem Sadu, Gruziji, Splitu in Sibiriku, kar ne omenim še oddaljenih krajev, ker niso vedeli mogla konkurirati niti inozemskim izdelkom kamo-li domačim. Absurdum je dejstvo, da znaša na primer prevoznina za milo iz Francije v južna mesta naše države manj kakor iz Maribora do Zagreba!

Skrajno pomanjkljiva je tudi razdelitev blaga v razrede. Dočim na primer

povsod drugod velja milo kot konzumno blago, je pri nas uvrščeno med luksuzno!

Takih primerov bi mogel naštet še mnogo. Med tem, ko se s tako tarifno politiko onemogoča domača industrija v domači državi, država sama naravnost pospešuje inozemsko konkurenco. Ne vem, ali hoče s takim početjem pobijati draginjo. Fakt je, da tuje države pri nas uživajo vse bonitete, medtem ko moramo mi v tranzitnem prometu plačevati zvišane pristojbine. Tako je na primer izvoz lesa iz Poljske preko Češkoslovaške, Avstrije in Jugoslavije v Trst cenejši kakor iz Maribora v Trst, dasi Jugoslavija neposredno meji na Trst. Druge države uživajo po tako zvani jadranski tarifi pri nas na progi Maribor-Trst 50-odst. popust, medtem ko moramo domači industrijci plačevati celo tarifo. Zato kljub vsem prirodnim bogastvom na lesu in mariborski pokrajini ne moremo konkurirati v Trstu z lesom Češkoslovaške in Rumunije. Na to stran nam je baš zaradi te tarifne politike odrezen izvoz. Navezani smo bili torej lesni izvozniki na severne države Francijo in Švico. Z najnovjšim ogromnim povišanjem tranzitne tarife v Avstriji pa smo odrezani tudi od teh tržišč. To zvišanje znaša od 70 do 125 odst. Posledica tega je bila, da je n. pr. neko mariborsko podjetje, ki bi po svoji veli bilo najspodobnejše za izvoz v zapadne države, moralo stornirati izvoz 1500 vagonov lesa v Švico. Izgube izvoznikov so tako ogromne, da preti večini naravnost katastrofa. (Konec jutri).

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Pšenica: baška, nova, 345—3350. Turščica: stara, 285—290. Fižol: novi 425 do 430. Ječmen: 2 vagona 345—350. Oves: 260. Otrobi 6 vagonov 195. Moka: »0«, 6 vagonov 570—580. Tendence nestanovitna.

S hmeljskega tržišča. Žatec, (CSR), 3. septembra. — Tu se plačuje od 1750 do 1880 Kč za 50 kg. Na kmetih je mirno nakupovanje; cene od 1400—1800 Kč za 50 kg. Nürnberg prijaznejše; cene od 110 do 260 zlatih mark za 50 kg. — Nürnberg, 4. septembra. Lepobarvno blago čvrstejše.

Dunajski svinjski sejem (4. t. m.). Pšenica: baška, nova, 345—350. Turščica: Mesne svinje so se spričo velike ponudbe pocenile za 3000 do 4000 aK 1 kg. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK. Mesne svinje 21—27, debele 25—29.

Neresnične vesti o obveznicah vojne škode. Iz Beograda poročajo: Generalna direkcija državnih dolgov je bila že večkrat primorana zanikati govorice, ki so jih širili spekulanti z namenom, da oslabe tečaj obveznic vojne škode. Komaj je demantirala vesti o uničenju obveznic, že so spekulanti raznesli govorice, da država baje noče izplačati kuponov teh obveznic. Te vesti so neresnične in imajo le namen, pripraviti neinformirane posestnike teh obveznic k prodaji. Vse obveznice vojne škode, ki so bile dane v promet, so v veljavi in nobena ni bila uničena. Obhvali se se amortizirajo po načrtu, ki ga predvideva zakon o izplačevanju vojne odškodnine. Kuponi obveznic se izplačujejo v roku, za katerega je v proračunu vstavljen potrebiti znesek, kakor to velja za ostale državne obveznice.

Ukinjena sezonska tarifa na železnicih. Po odloku Generalne direkcije državnih železnic v Beogradu se ukinja različno računanje vozarine, ki je bila uvedena za opoko, premog, koks, drva za kurjavo, umetna gnojila, glino, kamene ogelje, zemljo in drugo. Za vse te predmete se računa od 1. t. m. vozarina po normalni tarifi, to je po oni, ki je veljala od 1. aprila do 31. avgusta prejšnjega leta.

Končano delo okrog razdelitve skladiščnega zemljišča na Saškaku. Iz Beograda poročajo: Komisija, ki je bila od prometnega ministrstva odročena, da izvrši delo okrog razdelitve saškakega skladiščnega prostora privatnim podjetjem, je končala svoje posle in se vrnila v Beograd, da poda poročilo ministru.

Neverjetne razmere na naših železnicah. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je s svojim odlokom z dne 25. marca t. l. dovolila posetnikom letošnjega ljubljanskega velikega sejma 50 odst. popust na vožnji tako osebnih kakor brzovalnih razuz SOE in nočnih brzovalnikov št. 5 in 6. Trgovci iz Srbije, Hrvatske in Vojvodine, Banata so se poslužili te ugodnosti na progi Beograd—Ljubljana, kupili so za potovanja na velesejmi polno karto, da se po odloku vozi nazaj brezplačno. Toda železniško osebje v vlakih v več primerih posetnikom velesejma pri vožnji nazaj ugodnosti ni priznalo kljub temu, da so se vozili v predpisanih vlakih, češ, da ima osebje druge predpise. Seveda je nastalo med prizadetimi opravilno ugovorjenje, ker so morali plačati polno vožnino. Merodajne oblasti naj preiščejo zadevo in kaznujejo krivce. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila voznim olajšave posetnikom velesejma, uvažajoč eminentno važnost te institucije za narodno gospodarstvo cele države, izdala točne predpise, katerih se nimajo držati samo potniki, marveč tudi podrejeni železniško osebje.

— Lestvica za odmero dohodnine. Obvestila o predpisu dohodnine, ki se razpošiljajo davkoplačevalcem, ne navajajo višine ocenjenih dohodkov, ampak edino vsoto dohodnine z vsami pribitki vred v eni številki. V tej številki je vračunjen 15 odst., oziroma 10 odst. prebitok za manj obtežena gospodarstva, 35 do 120 odstotni vojni pribitek in 30 odst. izredni pribitek. Da se davkoplačevalcem olajša ugotovitev, od katerih dohodkov jim je dohodnina predpisana, je na pomeno izraženo željo priobiti »Trgovski list« v Ljubljani v št. 105. z dne 4. t. m. pregledno tabelo z vzgladi, kako se davek preračunava. Na to tabelo opozarjamo vse dohodniki navezane osebe, ker jim bo brez dvoma dobro služila.

— Svetovna žetev 1924. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu objavlja podatke o rezultatu letošnje svetovne žetve. Iz teh podatkov je razvidno, da razen ovsa zaostaja letošnja žetev vseh drugih žit za lanskim letom in celo za povprečje letošnje 1918—1922. Kar se severne polote tiče, je slaba srednja žetev. Na južni polotisi se obeta v Argentini dobra žetev. V Avstraliji pričakujejo zapadne pokrajine dobro žetev, dočim potrebujejo južne pokrajine dežja.

— Obratne omejitve v madžarski strojni industriji. Iz statistike Deželne zveze madžarskih železarn in strojni tvornice je razvidno, da znaša izza novembra 1923. obratna omejitev v strojni tvornicah in tvornicah železa 22,21 odst. Odpuščeno je bilo v tem času 18,79 odst. delavstva, tako da dela sedaj v strojni industriji samo 40.000 delavcev. Vrh tega se je delo reduciralo. V večini obratov se dela le od 3 do 5 dni tedensko. V strokovnih krogih računajo še z nadaljnjimi obratnimi redukcijami.

— Nadpisanje nemškega posojila v New Yorku. Po vestih iz New Yorka je bilo tam 30 milijonsko dolarsko posojilo za Nemčijo sedemkrat nadpisano.

Borza

4. septembra:

LJUBLJANA. Notirajo: na blagovnem tržišču: drogovci, 4 do 8 m dolž, od 5 cm naprej na drob. koncu, franko nakl. post. tek. meter do 0,75; šlake, od 1,4 m dolž, napr., od 2,5 do 4 cm debel. na drob. koncu, franko nakl. post. tek. meter do 0,50; trami, od 4 do 13 m dolž, 8-8, 8-11, 11-11, 11-13, 13-16, 13-19, 16-19, 16-21, 19-24, 21-27, franko meja 0 do 440; deske, III., franko meja 590 do 0; bordenali, franko meja 516 do 0; drva, suha, bukova, franko nakl. postaja, 3 vagoni (28); ogelje, Ia, vilano, franko meja 122,5 do 0; pšenica: domača, franko Ljubljana 335 do 0; baška, franko baška postaja 0 do 355; baška, par. Ljubljana 0 do 420; turščica: Ia, zobata, v vrečah, franko Ljubljana 0 do 345, defektna, po vzorcu, par. Ljubljana 0 do 310; oves, baški, par. Ljubljana 0 do 335; laneno seme, po vzor. par. Ljubljana, 1 vagon (675); suhe gobe po kakovosti 46 do 52 do 0; pšenični otrobi, drobni, brutto za netto, franko Ljubljana 0 do 245; krompir, suh, zdrav, prov. Slovenija 120 do 190; čebula, franko štaj. post. 0 do 140; jabolka, obrana, Ia, franko nakl. post. 0 do 150; seno, Ia, sladko, prešano, franko Ljubljana 75 do 0; vino, belo, dolensko, hrvaško, štajersko, po vzorcu, franko nakl. postaja 720 do 0; za vrednotnem tržišču: vojna škoda 117 do 0, Celjska posojilnica 200 do 0, Ljubljanska kreditna 225 do 0, Merkantilna 118 do 122, Prašedion 917 do 922, Slavenska 0 do 103, Strojne 150 do 164, Trbovlje 480 do 500, Vevče 123 do 130, zadolžnice Kranjske deželne banke 0 do 93.

ZAGREB. V efektih je tendenca nespremenjena. Promet je bil minimalen. — V devizah je nastopil majhen preokret. Tendence je bila v početku sestanka čvrsta in so zaključni tečaji vseh deviz za nekaj točk višji od večeršnjih. Posebno sta večji porast zabeležila Dunaj, ki se je trgoval po 0.108 do 0.1084 napram 0.1065 večeraj, ter Svica, ki se je trgovala po 1440 do 1445 napram 1429 večeraj. Narodna banka je proti koncu za čela intervenirala, kar je tendenco oslabilo in so začetni tečaji neznatno popustili v poedinah devizah. Promet je bil nekoliko živahnjejši, a največ se je trgovalo v devizah na Dunaj, Prago in Svico. Notirajo: devize: Amsterdam 2970 do 3000, Dunaj 0.1073 do 0.1093 (zaključni 0.108, 0.10825, 0.1085, 0.1084, 0.10835), ček 0.1072 do 0.1092, Italija izplačilo 333.15 do 336.15, ček 331.5 do 334.5, København 0 do 1275, London izplačilo 340.5 do 343.5, New-York ček 75.5 do 76.5, Pariz ček 402.5 do 407.5, Praga 228 do 231, ček 227.5 do 230.5, Svica 1436.5 do 1446.5 (zaključni 1445, 1440), ček 1433.7 do 1443.7; valute: dolar 0 do 74.75 aK 0.107 do 0.109, Kč 225.5 do 228.5, funt 342.5 do 0, mK 0.095 do 0, švicarski franki 1410 do 1420; efekti: bančni: Trgo 32 do 33, Eskomptna 118 do 119, Kreditna 122 do 123, Hipo 62 do 63, Jugo 110 do 113, Ljubljanska kreditna 230 do 235, Prašedion 915 do 920, Slavenska 104 do 105, Srpska 139 do 140; industrijski: Eksploatacija 110 do 112, Sečarana 950 do 960, Isis 59.5 do 62, Slavonija 85 do 87, Strojne 150 do 0, Trbovlje 475 do 500, Vevče 123 do 135; državni: 7 odst. posojilo 63 do 65, agrarne 23 do 24, Vojna škoda 115 do 116.

BEograd. Tendence čvrstejša. Narodna banka je intervenirala in pokrila v

glavnem povpraševanje v vseh devizah. Poslovalo se je na curiški bazi 6.95. Notirajo: devize: Amsterdam 2910 do 0, Dunaj 0.1073 do 0.1077, Budimpešta 0.1 do 0.1025, Bukarešta 38.5 do 0, Zeneva 1437.5 do 1440, London 337.5 do 338, Milan 333 do 334.5, New-York 76 do 76.25, Pariz 405 do 407, Praga 228.5 do 228.75, efekti: 7 odst. posojilo 67 do 67.5, agrarne 25.5 do 26, Vojna škoda 130 do 131, termini: Zeneva za sept. in okt. 1451, Dunaj za 5. okt. 0.1085, Milan za sept. 340, Praga za sept. 229.

Sokol

Sokolsko društvo v št. Vidu nad Ljubljano priredi 7. septembra točno ob 4. uri popoldne na Frnadovem in Jagrovcem vrtu javen nastop in veliko ljudsko veselico s sodelovanjem godbe Dravske divizije, kamor sokolska društva in prijatelje Sokola najljubneje vabimo. Nastop domačega društva je prav marljivo pripravljen in bo nudil došlim najlepši užitek. Kot gostje nastopijo: Škofja Loka, Medvode, Ježica in Kamnik. Dohodi in odhodi vlakov iz Ljubljane in Gorenjskega so kar najugodnejši; ker je drugi dan praznik, bo za odhod Ljubljano na turistovski vlak ob pol 24. uri najprikladnejši. Kdor ljubi naravo in pošteno veselje, ta nas gotovo obišče.

Narajščajski prapor Sokola Litija v Šmartno, ročno delo litijsko in žnarskih Sokolov po osnutku sestre Pastorjeve, učiteljice iz Zagorja ob Savi, je razstavljen do nedelje v izložbi modne trgovine Elite v Prešernovi ulici. Sokol praznuje v nedeljo svojo 15-letnico, nakar se enkrat opozarjamo občinstvo. Dovoljena je polovična vožnja.

Sokol I. pozivlje vse svoje članstvo, da se udeleži 7. t. m. 15-letnice Sokolskega društva v Litiji. Člani v slavnostnem kroju! Vojna polovična proti izkaznici, ki se dobe na Taboru. — Istega dne ima Sokol št. Vid nad Ljubljano društveni javni nastop. Vse brate in sestre, ki ne morejo v Litijo, pozivljamo, naj se udeležijo tega izleta v civilni obleki z značkom. — Odbor.

Mednarodna telovadna tekma v Helsinkisu. Finska telovadna organizacija v Helsinkisu (Helsingin Voimistelijat) priredi dne 16. novembra 1924. v narodnem gledališču v Helsinkisu mednarodno telovadno tekmo, k kateri imajo pristop vse telovadne organizacije, ki so vključene v Mednarodni telovadni zvezi. Tudi Jugoslovanski Sokolski Savez je dobil vabilo k tej tekmi. Tekma je individualna in bodo posamezniki tekmovali v petih obveznih in štirih poljubnih vajah. Obvezne vaje so sledeče: drog, bradlja, prosta vaja, raznožka čez konja in arabski skok. Poljubne vaje so na drugo, bradlja, konju in skok čez konja vzdolž brez rečnikov s prožno desko. Izvedba vsake vaje se znakmuje od 1 do 10 točk, pri poljubnih vajah se znakmuje tudi težkoča vaje z 1 do 10 točk, vseh dosegljivih točk je torej 130. Za nagrade so določeni vrednostni predmeti in kolajne. Tekmovalci iz tujih držav imajo brezplačno stanovanje in prehrano za 3 do 4 dni, po dogovoru pa prispeva društvo tudi k potnim stroškom! Prijave je treba vpslati do 1. novembra 1924. K prijavi naj se priloži tudi fotografija tekmovalca v telovadni obleki.

Kakor je razvidno iz tekmovalnih predpisov, ta mednarodna tekma ne bo na višini običajnih mednarodnih tekem in tudi obvezne vaje po težkoči ne odgovarjajo vajam za mednarodne tekme.

Sport

Službene objave LNP. in sodniške sekcije. Pri mladinskem finalu 7. t. m. vrši blagajniško službo S. K. Primorje, rediteljsko pa oba kluba s po 3 reditelji, ki se morajo javiti ob 9.45 pri službujočem odborniku. — Podsavezni kapetan je nominiral za tekmo proti Saški dne 8. t. m. sledeče podsavezno moštvo: Jančigaj (Prim.) - Barlovič (Rapid), Wagner (Maribor) - Zupančič Lado, Zupančič Gabe, Hus (Ilir.) - Zupančič I. (Ilir.), Zemljak, Pleš (Hermes), Doberlet (Ilir.), Klippstädter (Rapid). Rezerve: Birska P. (Prim.), Pevalak (Ilir.), Erman (Prim.).

Igrišče Ilirije. Ob vsakem vremenu. **Nogometne tekme za prvenstvo Jugoslavije** V nedeljo 7. t. m. ob 16. uri.

Ilirija : Sarajevski ASK (prvak Slovenije) (prvak Saraj. podsaveza)

Vremensko poročilo

Ljubljana 5. septembra 1924

Ljubljana 206 od morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	758.2	14.6	jugo vzhod	del. oblak.	12.0
Ljubljana	14.	757.9	21.0	"	"	—
Ljubljana	21.	761.5	15.8	brezvetra	"	—
Zagreb	7.	757.0	16.0	jugo zapad	"	7.0
Beograd	7.	758.3	14.0	brezvetra	jasno	4.0
Dunaj	7.					—
Praga	7.	759.2	13.0	vzhod	megla	8.0
Inčost	7.					—

V Ljubljani barometer višji temper. višja.

Solnce vzhaja ob 5.26, zahaja ob 18.30

Vremenska napoved za soboto: Mnogo padavin, hladno. Kratka perioda slabega vremena.

Vsi navedeni igralci se morajo 8. t. m. najkasneje ob 15.30 javiti podsv. kaptanu inž. Bloudku v garderobi na prostoru S. K. Ilirije. S seboj morajo prinesiti obutev in bele hlače. — Prvenstveno tekmo Celje : Jadran 8. t. m. v Celju sodi g. Ochš. — Tajnik II.

S. K. Ilirija. Garderoba na igrišču ostane v soboto in nedeljo zatvorena. — Odbor.

S. K. Ilirija otvori v nedeljo na svečan način svojo novo garderobo. Podrobnosti o tem priobčimo v jutrišnji številki.

Jugoslovanski Koturški Savez. Kolesarska dirka za prvenstvo Jugoslavije se vrši v nedeljo dne 7. t. m. na progi Zagreb—Novo mesto—Ljubljana na km 146. Start v Zagrebu ob 6. uri zjutraj, cilj v Ljubljani okoli 10.30 na Dolenjski cesti pri km 3 zraven restavracije Joško Jelčina. Promenadni koncert prične ob 10. uri; sedeži za občinstvo bodo postavljeni tik ob cilju. Prihod dirkačev v Novo mesto bo telefonično javljen v Ljubljano, ter bodo rezultati razvidni pred pošto in v kavarni Zvezda. Dirka bo izredno zanimiva, ker se bodo za prvenstvo Jugoslavije borili olimpijski dirkači Dukanović, Sović, Truban, Kosmatin, dalje prvaki klubov Slovenije in Hrvatske.

Ilirija jun. : Primorje jun. Vsled odredbe LNP se jutri ob 10. uri na igrišču Primorja ponovi finale mladinskega turnirja, ki ga je razpisal podsavez za igralce do starostne meje 17 let. Prvo tekmo je dobila Ilirija s 4 : 2. Obe moštvi sta dobri, moči so dokaj izravnane, podani so torej vsi pogoji za dobro in zanimivo igro. Želeti bi bilo, da to pot izostanejo incidenti, ki so pokvarili utis prvega finala.

Petletnica I. S. S. K. Maribor. V Mariboru slavi I. S. S. K. Maribor petletnico svojega obstoja s prvorazrednim sportnim in družabnim programom. 7. t. m. se vrši propagandni obhod sportnih klubov in organizacij, nato stafeta skozi mesto, teniški turnir, popoldne propagandna tekma hazen ljubljanske Ilirije in Ate- ne ter nogometna tekma Concordia (Zagreb) : Atletiki (Gradec). Drugi dan igra zmagovalci proti Mariboru. Na programu drugega dne so nadalje lahkoletske tekme, katerih se udeležijo tudi ljubljanski klubi. Proslava petletnice se zaključijo z družabnim večerom.

Prvenstvo Jugoslavije. Ilirija : Sašk (Sarajevo). Jutri igrajo prvaki sedmih nogometnih podsavezov Jugoslavije prvo kolo zaključnih tekem za državno prvenstvo. V Ljubljani se sestane prva ljubljanskega in sarajevskega podsaveza S. K. Ilirija in Sarajevski amaterski SK. Zmagovalci se kvalificirajo za drugo kolo, ki se igra 21. t. m., premagani izpade iz nadaljne konkurence. V lanskem prvenstvu je zmagal Sašk nad Hajdukom in beograjsko Jugoslavijo ter dosegel v finalu, kjer je šele po ponovni tekmi podlegel Gradjanskemu SK. Ilirija je dobila lani že v prvem kolu za protivnika Gradjanski SK, kateremu je po hudem odporu podlegla z 1 : 2. Sašk uživa vsled svojih izvršnih internacionalnih rezultatov sloves enega najmočnejših klubov v državi. Njegova trenutna jakost se lahko precej točno presodi po rezultatu 1 : 2, ki ga je dosegel 17. t. m. proti Gradjanskemu SK. — Ilirija ne stoji v I. kolo brez šansa. Ako se bo znala povspeti nad svoj povprečni nivo, ima na svojih domačih tleh mnogo izgledov na zmago. Ne dvomimo, da bo stremela za tem z vsemi močmi in da bo moštvo zastavilo vse sile, da se vzdrži še naprej v konkurenci za prvenstvo države. Ako ji to uspe, igra 21. t. m. zopet na lastnih tleh proti zmagovalcu v tekmi Hajduk : Gradjanski. — Sašk gostuje v Ljubljani tudi na praznik 8. t. m. Za protivnika bo imel drugi dan reprezentančni team Ljublj. nogometnega podsaveza, ki mora igrati 14. t. m. proti Zagrebškemu NP. ali proti Osiječkemu NP. za pokal N. V. kralja Aleksandra. Podsavez bo pritegnil k tej tekmi najboljšje igrače svojih klubov; jedro moštva bo tvorilo tudi tokrat moštvo Ilirije, na šibkejših točkah ga bodo izpopolnjevali igralci drugih klubov. Mnogo upov stavi LNP na mariborska branilca Barloviča in Wagnerja. Interesantna je sestava notranjega forwarda Zemljak-Pleš-Doberlet, ki utesne znatno nadkrijevati ilirijanski trio. — Predprijava vstopnic se vrši od danes naprej pri tvrdki J. Gorec. Sašk dospe v Ljubljano danes dopoldne ob 10.43. Pričetek tekem oba dni ob 16. uri.

Kolesarska dirka Tezno pri Mariboru 7. in 8. septembra 1924.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutro». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vsaka
beseda
50 par

Mali oglasi

Za
„Dopisovanje“
in „Ženitve“
vsaka beseda
1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Ženitve“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročujo se le mali oglasi, ki se plačajo na pred. Plača se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakom, se odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Pozor!

Krojna šola zopet odprta. Izdelovanje krogov damskih in moških natančno po modli. Sprejemanje učenec in učencev v jesenski krojni tečaj. Posebni tečaj za ne-šivilje. — Krojarska šola za dame in gospode, židovska ulica št. 5. 18087

Gosli poučuje

Novi učitelj konservatorija po zlatih cenah. — Naslov pove uprava „Jutra“. 18353

Gimnazijski abiturijent

Izšolava v vseh predmetih proti plačilu ali oскrbi. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Vestno 9254“. 18338

Službe
(dobe)

Učenec

poštenih staršev, s primerno plačilo izobrazbo, 14 let star, ki mora imeti pri starših vso oскrbo, se sprejme v specializirano trgovino. Ponudbe se posiljati na poštni predel 129 v Ljubljani. 18129

Inteligentno varuhinjo

za dva otroke (pol in tri leta stara), izobražena, izredno, obvladati mora slovensko in nemščino popolnoma. Oglasiti se je osebno ob ponedeljskih v Ljubljani v hotelu „Union“ pri dr. Armin Stranšerju. 18284

Dekle

nametno in pošteno, staro do 50 let, ki razume vsaj poljsko kubo, se sprejme v boljšo hišo takoj. Naslov v upravi „Jutra“. 18283

Služkinjo

pošteno in nametno, sprejme obliki treh oseb. — Imeti mora veselje do otrok (puna stara 3 leta). Naslov v upravi „Jutra“. 18242

Zmožno šteparico

sprejme takoj trdka F. Štamen, Ljubljana, Šelenburgova ulica 1. 18393

Vzgojiteljica

brejzno starosti, se išče v prijazni kraj ob juž. železnici (30 km od Ljubljane) k 5 in polletni dekletki in 4-letnemu dečku. Slovenski in nemški jezik ter klavir. — Naslov pove uprava „Jutra“. 18474

Hišno

perfektno in zanesljivo, se išče za takoj. Naslov pove uprava „Jutra“. 18356

Gospodinj

dobro kuharico, išče samski gospod za Zagreb. Ponudbe do sobote dopolne na Aloja Company, Ljubljana. 18354

Krnar in čepicar

dobro delavec, se takoj sprejme pri M. Fröhlich-u, Kranju v Celju, Kralja Petra cesta 11. 18378

Mliarskega vajenca

marljivega in poštenega takoj sprejme Julija Resnik, umetni mlin, Laško. 18383

Tuk, špedicijka trdka

„Intercontinental“, d. d. — sprejme takoj 1-2 trkdante. Po preteku trih mesecev sledi plačilo po razmerju uporabljenosti. Ponudbe se posiljati na „Intercontinental“, palača Ljubljanske kreditne banke. 18367

Službe
(išče jo)

Uradnica

v veliko prakso v notarski in odvetniški pisarni, išče mesta. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Uradnica 13“. 18335

Mesta sluge

iščem v kakšni trgovini ali pisarni. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takojšen nastop“. 18331

Šivilja

za perilo in obleke, se priroča na dom. Naslov pove uprava „Jutra“. 18307

Kleparski pomočnik

majhna moč, išče mesta za takojšnji nastop. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Klepar“. 18272

Poslovodja lesne stroje

z dolgoletno prakso v nakupu, v prejemu, manipulaciji, oddaji okroglega, tesanega in rezanega lesa, obratu parnih žag, zmolen več jeklov, večstransko zanesljiv, išče stalnega mesta. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Zaupno mesto“. 18270

Trgovski pomočnik

več v trgovini s papirjem, pisarniški potrebščinami in knjigami, išče mesta in gre tudi v trgovino z galanterijo, event. kot potnik. — Nastopi 1. ali 15. oktobra. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Marljiv 9256“. 18343

Trgovski pomočnik

star 26 let, izkušen v manu-fakturni in specijaliski stroki, išče službo; najraje na deželi. Ponudbe pod „Dobra moč 880“ na upravo „Jutra“ 18209

18letno dekle

se želi izučiti za šiviljo v mestu in bi opravljala tudi domača dela za stanovanje in hrano pri šivilji. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Učenka 9302“. 18448

Modistka

boljša moč, išče službo za takoj v mestu. Naslov pove uprava „Jutra“. 18433

Deklica

izučena v trgovini manufaktur, specijaliski in železnice, želi vstopiti kot prodajalka v kakšno trgovino, najraje v bližini mesta ali v mestu; gre tudi na deželo, na Dolenjsko ali v Kranjsko, začetkom tudi brezplačno. Event. bi tudi pomagala v gostilni ali pri gospodinjstvu. Naslov pove uprava „Jutra“ 18453

Službo v pisarni

ali kot korespondent, išče akademsko naobrazbeni gospod, več arhivski, češka, italijanska, francoskega, angleškega in nemškega jezika. Ponudbe pod „Korespondent šte. 9“ na upravo „Jutra“. 18470

Trgovski pomočnik

dobra moč za nadrobno in debele prodaje, zmožen tudi knjigovodstva, želi premeniti službo. Ponudbe na: P. K. Maribor, Koroska cesta 6, vrata 2. 18485

Kontoristinja

kot začelnica, išče mesta. — Gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Začetnica 9280“. 18377

Prodajalka

izučena meš. stroke, pridna in poštena, išče službo na deželi ali v mestu. Nastopi lahko takoj. Dopolne se posiljati na upravo „Jutra“ pod „Marljiva 4“. 18237

Spretna strojetipka

vešč a nemške stenografije, išče primerne službe kot pisarska moč. Ponudbe pod šifro „Vestna 124“ na upravo „Jutra“. 18364

Fina gospodična

vešč a slovenske, nemščine, angleščine in arhivščine, išče mesta vzgojiteljice za popoldanske ure. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Poslušaj klavir“. 18337

Gospodična

vešč a štirih jezikov, ki je došla samostojno v dila slastičarni, želi premeniti mesto kot blaginjska ali prodajalka v slastičarni ali pekarni. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Vestna 9275“. 18350

Mlad trg. pomočnik

išče mesta v trgovini s specijaliskimi blagom. Nastopi lahko takoj. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Marljiv 9275“. 18381

Poslovodkinja

starejša moč, želi mesta, ev. prevzame tudi podružnico. Cenjene ponudbe pod značko „Poslovodkinja“ na podružnico „Jutra“ v Celju. 18372

Rudar

z rudarsko šolo, išče službo kot obratovodja ali nadzornik pri premogovnikih. Ponudbe na upravo „Jutra“ v Celju pod šifro „Rudar“. 18374

Prodajnik

Perje

kokoške, gosje in gosji puh ter račje, oddaja vsako množico po zmernih cenah trdka E. Majda, Čakovce. 18393

Lepo otroško posteljo

se proda. Janes Trdnia ul. št. 8/II. 18327

Luksuzno usnje

od razstave ostali vzorci, damske torbice, blaznice, prama nemški izdelek, se prodaja najcenejše posamezno samo od 3.-7. ure do 11. septembra v hotelu „Tivoli“, soba št. 21. 18060

Dva pletilna stroja

(Wederman) popolnoma nova, poceni p. d. a. Miheles, Vodovodna cesta št. 203. 18393

Fino hidravil. stiskalnica

za vsakovrsto olje in tudi porcelanwalzen (400 x 250) proda po nizki ceni Konrad Vernik v Ormožu. 18173

Okrogla žaga

(sekular), dobro ohranjena, popolnoma nova, z ležišči in motorjem vrtulnikom, se proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 18288

Šival. stroje na obroke

najcenejše in najhitreje, za katere se jamči 10 let, in steer za šivilje, krojače in čevljarje, kupite pri trdki L. Reboj v Kranju. — Ponudbe v uradni urini. Vprašanje pod „Jabolka“ na upravo „Jutra“. — Pozneje tudi komprij in fizol. 17019

Nov zapravljenček

prav poceni proda Františka Kralj, Veliki Mengeš št. 73. 18264

Moško kolo

„Waffner“, se proda za 1600 Din. Naslov v upravi „Jutra“. 18431

Svilene trikot jumperje

v vseh najmodernejših barvah od 180 Din dalje nudi trdka F. J. Gorjanc, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29. 18407

8 hramskih sodov

za vino, 3 driljo po 30 hl, 170 Al, ki se v dobrem stanju, proda Anton Cegnar, Zabnlca, p. škofja Logar. — Cena po dogovoru. 18258

Moških čevljev

več parov, poceni napredaj na Bregu št. 2/1, deano. 18458

Več vinskih sodov

v dobrem stanju, od 200 do 700 litrov ter dec. tehnično za 1000 kr, proda Valentin Šilbar, Stob 10 (Domače). 18183

Dve spalnici

iz trdega lesa, fino izdelani, proda, kakor tudi spretno nadaljnja naročila Henrik Bitenc, mlzar, Višmarje 77. 18375

Kolo in fotoaparati

Proda se kolo za 1250 Din, kakor tudi fotoaparatni aparat (9 x 12) za 700 Din. — Ogle predpoldan. Naslov v upravi „Jutra“. 18363

Gnoj in košnja otave

Proda se več voz gnojla in na polovico odda košnja otave. — Janko Predovič, Ljubljana, Ambrožev trg 7. 18362

Jamski les

za jesensko sečnjo, prodam. Naslov pove uprava „Jutra“. 18391

Lepe suhe gobe

letošnje, od 15 kg naprej, prodam. Naslov v upravi „Jutra“. 18369

Kupim

veverične, polhove kože in od vse druge divjačine, kupuje za iznoženost v vsaki množini D. Zdravil, trgovca, Ljubljana, Sv. Florijana ulica št. 9. 1870

Želzne peči

rabljene, dobro ohranjene, kupi Gaspari, Hilsbergova ul. št. 12. 18324

Vodno turbino

10-15 HP in kompletne garnture za mlinarska kamna, kupi A. Intihar, Rakovca pri Kranju. 18161

Trami

(testa a testa) 11/13, 13/16, 16/21 ali 16/19, 19/24 različnih dolžnosti m³ 145. — DESKE 27-30 mm debele, 11, vrste 100 m³, se iščejo. — Dobava tekoni septembra, plačilo pri prevzetju. Nalagane podatke pri upravi „Jutra“. Ponudbe s označbo cene franko Postojna na upravo „Jutra“ pod šifro „Trami“. 18140

Suhe gobe

kumino in janež, kupuje v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah trg. J. Kušlan, Kranj, Slovenija. 17853

Kupujem zlato, platin,

arobro, star denar itd. Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana, Sp. škofja, Sv. Jerneja cesta št. 231. 18351

Najnoviji vzorci

so prispeli za preoblikovanje damskih klobukov. Tudi beli se snajajo. Svilene se izdelujejo točno in po nizki ceni. Se vjudno priporoča F. Stemberger Komp., modistka, Dunajska cesta št. 9. 17257

Prva gorenjska delavnica usnjenih oblek

se priporoča št. občinstvu za izdelavo usnjenih oblek — sukničev — po najnižji ceni. Imam jih vedno v zalogi. — Gre trgovcem pri večjem naročilu dam. popust. Kristijan Premru, Kranj, Slovenija. 18163

Jabolka

vsako množino, tudi vagonse dobave, za prežanje in lepa namizna, a u d m. — Vprašanje pod „Jabolka“ na upravo „Jutra“. — Pozneje tudi komprij in fizol. 17793

Namiznih jabolok

in za prežanje, ima več vagonov napredaj Andrej Stelner, ekonom na Slatnem, p. Dol pri Hrastniku. 18158

Fizol

ribenčana in prepelčarska, kupim vsako množino. Ponudbe z navedbo cene franko postaja na naslov: Is. Tomc, Moravce. 18471

Vseprejeto

Usnjariji, pozor!

Po nizki ceni prodam staro- tovarno v Savinjski dolini, pol ure od postaje. Marjia Bob, Trbovlje 1. 18327

Resnim kupcem

vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, kmetijskih posestev, graščin, mlinov, žag ali stavbnih parcel, nudi največje izbere Realiteta pisarna 11 1857

„Posesti“, d. z. o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra c. 24.

Kmetstvo posestvo

38 orlov — pri Medvodah, lepo ležeče, tri črti ure od postaje, se proda z inventarjem radi družinskih razmer na 625.000 Din. Pojasnila na licu mesta ali pri „Posest“, Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. 18312

Graščinsko posestvo

„Zduke“ pri Kamniku, obsega 40 orlov v njiv, travnikov in gozda, vse arondirano, krasna graščina s 12 sobami in kapelo, posebej stanovanjska hiša, lepa obširna gospodarska poslopja, se proda z vsem mnogobrojnimi živimi in mrtvim inventarjem radi družinskih razmer za 625.000 Din. Pojasnila na licu mesta ali pri „Posest“, Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. 18312

Vila ali hiša

z vrtom, eno ali dvodružinska v Ljubljani, se kupi. — Ponudbe pod „Vrt 9239“ na upravo „Jutra“. 18321

Hiša z vrtom

in Mariboru, Stritarjeva ul. št. 18, s 4 stanovanji, se po ugodni ceni proda. Stanovanje kupcu na razpolago. — Pojasnila v hiši. 18347

Posestvo

obstoječe iz hiše s 4 sobami, 2 in pol orala vinograde, 4 orala gozda, 2 orala njiv in sadovnjak, pripravno za vsako obrt ali trgovino, po ugodni ceni napredaj. — Ponudbe osebno dne 7. in 8. septembra pri Žulji, Krško ali pisмено na dr. Roštohar, profesor, Maribor. 18385

Lokal

Trgovina

se na prometni točki samo vlad družinskih razmer poceni proda. — Ponudbe pod „Lep lokal 9293“ na upravo „Jutra“. 18405

Pekarno

se vzame v najem v okolici Ljubljane. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Pekarija 9288“. 18426

Brivci, pozor!

Kupim brivnico na prometnem kraju v Ljubljani. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Brivnica 9286“. 18429

Dobro idoča trgovina

event. tudi podružnico, prevzamem na odplačilo proti kavi in v mestu ali na deželi. Prednost modna stroka. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Dobro idoča“. 18460

Gostilna

se vzame v najem na prometnem kraju. Ponudbe na: Aschenbrener, Selnica pri Mariboru. 18220

Stanovanje

Kot sostanovalec

se sprejme boljši gospod z lastno posteljo, ki mirnemu, ves dan odostnemu gospodu, Naslov pove uprava „Jutra“. 18163

Stanovanje v Mariboru

obstoječe iz 2 velikih sob s kuhinjo in drugimi pridkljamb, se zamenja z enakimi ali boljšimi v Ljubljani. — Ponudbe pod „Dobro stanovanje“ na upr. „Jutra“. 18029

Stanovanje

prazno ali opremljeno, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Stan 9212“. 18239

6000 Din dam

onemu, ki mi preskrbi stanovanje v Ljubljani z dvema sobama in kuhinjo. Pogoj: suho in solinčno. Naslov pove podružnica „Jutra“ v Mariboru pod šifro „Ravnatelj“. 18232

Opremljeno sobo

z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom, išče gospodična v sredini mesta za 15. september. Ponudbe na upravo „Jutra“, pod „Pisnam dobro 9087“. 18394

Opremljena soba

s posebnim vzhodom, se išče za takoj. Poizve se v trgovini Leo Strkelj, Kolodvorska ulica 35. 18452

Gospod visok. položaja

sumec, išče za takoj ali za 1. oktober 2 opremljeni, popolnoma separirani sobi ali pa popolno prazno stanovanje z dvema sobama v sredini mesta. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Stanovanje 9301“. 18449

5700 Din

dobi posestnik kot porok za manjšo vsoto in kratko dobo. Hitre ponudbe pod šifro „Poštenost 9291“ na upravo „Jutra“. 18404

Opremljeno sobo

z elektr. razsvetljavo, išče mlad gospod za takoj. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Opremljena 9300“. 18451

2000 Din nagrade

dam onemu, ki mi preskrbi stanovanje, obstoječe iz 2 do 3 sob, event. se zamenja za manjšo. — Ponudbe pod šifro „Mira stranka“ na upravo „Jutra“. 18456

Stanovanje

z 2 sobama, se odda v novi hiši proti predplačilu enoletne najemnine 8000 Din. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod oglasno številko 18473

Prazno sobico

za takoj, event. tudi pozneje išče državna uradnica. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Mirno 9285“. 18369

Stanovanje

za dijake in dijakinje, se dobi pri so. Likar, Poljanska cesta 57, vila Bergman. 18034

3 dijakinje ali dijak

se sprejme na stanovanje in hrano v svetlo, zračno in suho sobo. Kje, pove uprava „Jutra“. 17957

2 dijakinji ali dijak

Veridicus

Pater kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

«Včasih, dà, celo preveč je govoril,» je priznal očka. «Kadar je začel, ni znal prenehati. Zlasti o tebi je rad govoril. Vse je hotel vedeti. O tvoji mladosti, o Dolu, o Zalesju, Krvavi peči, Lanovem, St. Petru, Primskovem in Prelovem. Najbolj pa ga je zanimal tvoj rajni boter Križaj in tistih 20.000 goldinarjev, ki si jih podedoval... O tem denarju je hotel zvedeti vse, kje ga imaš naloženega, ali v hranilnici in v kateri ter da menda vendar ne v kakšni banki. Zakaj banke da so vse judovske in sleparske, katoliškim bankovcem sirašno nevarne. In da so hranilnične bukvice najpametnejše, ker jih ima človek zmerom pri rokah... In ali imaš napisan testament, ker mogoče je, da umreš, pa čigav bo potem tvoj denar... Jaz nisem vedel ničesar, on se je pa jezil nate in name ter je dejal, da sva pač oba prav slaba katoličana.»

Se mnogo je pravil očka, vesel, da njegovo pripovedovanje tako zanima sina. Janko ni motil njegovega čebljanja, a pred dušo mu je vstal doživljaj iz ljubljanske bolnišnice:

Ko se je iz vročinskih fantazij prvič zavedel in ozrl okoli sebe, je zagledal usmiljenko. Dobra, požrtvovalno postrežljiva ženska je bila. Dolge noči je prebdevala pri njem in ga hladila z mrzlimi obkladki.

«Angelsko službo opravljate, sestra! Hvala vam! Bog vam poplačaj stoterot!» je šepetal.

«Vse v čast božjo, častiti!» je odgovorila sestra usmiljenka in se kakor najboljša mati sklonila nadenj. «Ali imate pa testament? Ali ste sklenili za vsak slučaj svoje račune?»

«Nisem. A kar imam, dobe moj oče in moja brata,» je odgovoril šepetaje.

«A gospod knezoškoč — a sveta katoliška cerkev? Častiti, ne pozabite: on je zdaj vaš edini oče in ona vaša edina prava mati!» je dejala usmiljenka.

On pa jo je zavrnil: «Ne mučite me, sestra!» in ji okrenil hrbet.

A še večkrat mu je prigovarjala: denar, ki ga je podedoval, mora postati cerkvena last, zakaj tudi duhovnik je cerkev z vsem, kar je in kar ima...

Tako je Svetlin izgubil zaupanje in vero celo v usmiljenke, ko je videl, da se v svoji fanatični verski slepoti dajejo zlorabljeni po brezvestnosti gospodarjev v take svrhe...

Na ta doživljaj se je zdaj spomnil Svetlin in bilo mu je, kakor bi električna obločnica mahoma razsvetlila temo, v kateri je živel doslej:

Za denar, le za denar jim gre! Ker imam denar, so me hipoma potegnili iz vica na Krvavi peči. Ker imam denar, so me gnali od fare do fare, da bi se omečil! Ker imam denar, a ga še ne dam, je z mano nezadovoljen knezoškoč! Ker imam denar, so poslali vohunit za menoj samega Smolčeta! Ker imam denar, lahko postanem takoj «velesposoben» in bom imenovan tudi za župnika, ako le hočem! — Vse to mu je zdajci postalo jasno.

In prekinil je očetovo hramljanje:

«Denar bo vaš, oče! Ako vas pa pokliče Bog k sebi preje, nego mene, bo ves denar obeh mojih bratov. Da veste! In nikogar drugega... Naložen pa je v Ljubljani tako varno, da mu niti gospod Smolč ne more blizu... Tako — zdaj pa grem še v cerkev in potem spat. Utrujen sem — jutri se moje delo zopet začne.»

Gost mrak je bil že, in Svetlin je vedel, da je cerkev prazna. Sam je hotel biti z Bogom in s svojo vestjo.

3. Beži in reši se!

Tiste dni po Svetlinovi vrnitvi sta se očka in Micika večkrat zelo jezila na Prelovčane.

Dokler je bil tu gospod Smolč, se je nabralo le ob sobotih zvečer nekaj žensk in dedcev okoli spovednice; sprevidet je bilo treba iti komaj vsak teden in niti krstov ni bilo mnogo... Smolč je pač znal zarežati, znal se je otresti sitnežev in sitnic, znal je ljudem dokazati, da ni kakor klobuk, ki visi na kljuki, in se da sneti, kadar se komu zljubi.

Takoj prvo nedeljo je bil oznanil z lece, da ne bo letal za vsak prazen nič ure daleč in plezal po hribih brez resnično nujne

sile. Ako pa je vendarle treba, naj mu pošljejo voz, ker svojih pljuč in nog ni ukradel, in po opraviilu se spodobí, da se upeha-nemu in žejnemu duhovniku primerno postreže. Ponoči tudi duhovnik spi, da lahko dela podnevi; zato hoče imeti pokoj kakor vsak drug človek.

Tako si je Smolč kar hitro osvojil mir pred nadležneži, da je lahko pisal in politiziral.

Svetlin pa je bil kakor brez komolcev. Zato se je začel obletavanje in klicanje ter nadlegovanje, komaj se je razvedelo da je spet doma. Se slaboten in prepadel po prestani težki bolezni je moral znova začeti z obhajanjem dve ali tri ure daleč z izpovedovanjem žensk, starih in mladih, ter moških, poseda-ti po ure in ure v spovednici.

Svetlina so klicali celo k vsaki nezgodi. Znal je pač v sili zmerom pametno svetovati in pomagati s svojimi spretnimi, mehкими prsti. A če že ni mogel pomagati, je znal vsaj tolažiti in sočustvovati. Bolniku in vsakemu nesre- nežu pa je sočutno poslušajoč človek najboljša uteha. Včasih zaleže blaga, vzpodbudna beseda več, nego najdražje zdravilo ali najizdatnejše darilo. Z zanimanjem prenašati brezkončne tožbe in še najti brez nervoznosti in nejevolje za javkajočega trpina — zlasti ženskega spola — tolažilnih besed, je redek dar božji.

Svetlin ga je imel in je trpel tem več. Zato sta se jezila očka in Micika na Prelovčane. Imel je itak mnogo dela, ker je moral urediti in popolniti uradne knjige. Smolč jih je namreč zane-maril docela. Ponoči je torej Svetlin bdel in pisal, podnevi pa begal okoli ali tičal v cerkvi.

Zato pa sta bila očka in Micika zadovoljna, da je Svetlin neke-ga popoldneva tako urno odpravil nikomur simpatičnega krč-marja Lipovca.

Baš se je bil Svetlin po dobrem tednu, odkar se je vrnil, vsedel prvič za svoj klavir. Samo četrt urice si je želel zaigrati in zasanjariti v akordih ljubljenskih mojstrov.

Pa je prišla tista zelena siratka, suhi, mali, škiljavi Lipovec, ki je neprestano migal z glavo, mencal dlan ob dlan ter po-žvižgaval skozi levo nosnico. Ponižno se je smehljal in najprej izrazil svoje veliko veselje, da je prečistiti gospod zopet zdrav in čil. Nato je nadaljeval:

Kdor oglašuje, ta napreduje!

ZAHVALA.

V dneh neizmerne žalosti, ob smrti nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Jakoba Dimnika

so nam neštete vrste blagih src lajšale našo bol. V teh dneh smo spoznali, kako veliko spoštovanje je užival blagi pokojnik. Ni nam mogoče izreči primerne zahvale vsakemu posamezniku, ki se je v tem času spomnil njega in nas, zato naj prejmejo vsi, ki so na katerikoli način odprli svoja blaga srca njemu v spomin in nam v tolažbo, našo najodkritosrčnejšo zahvalo.

Posebej pa se moramo zahvaliti g. dr. Leonu Travnerju, ki je izkazal nepoplačljivo požrtvovalnost ob priliki podelitve prve in poslednje pomoči blagemu pokojniku, ter enako vsem, ki so pri-skočili na pomoč v vlak in na Zidanem mostu. Gg. dr. Drgancu in dr. Jamarju izrekamo zahvalo za zdravljenje in vero, ki sta mu jo dajala, da je tako poln življenja ohranil upanje do zadnjega diha. G. dr. Lj. Periču izrekamo zahvalo za priznanje, ki mu ga je dal s strani mestne občine za njegovo dolgoletno delovanje v občinskem svetu, pri Mestni hranilnici ter v prid mestnega šolstva. Višjemu šolskemu nadzorniku g. E. Ganglu izrekamo zahvalo za slovo na grobu, ki mu ga je izrekel v imenu učiteljstva, za kate-rega blagor je pokojnik žrtvoval ves svoj prosti čas. Pomnoženemu pevskega zboru Glasbene Matice izrekamo zahvalo za žalostinke. Zahvalo izrekamo vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, posebno zastopstvu Sokola I, političnega in drugih društev in korporacij, mnogobrojnim vsanjim udeležencem, ki so prihiteli po zadnje slovo, ter vsem, ki so nas na ta ali oni način tolažili v teh dneh. Zahvaljujemo se tudi časopi-sju, ki mu je izkazalo svojo pozornost.

Tudi vsem, morda nenavedenim, naša prisrčna zahvala. Maša zadušnica za blagim pokojnikom se bo brala v njegovi farni cerkvi pri sv. Petru v Ljubljani v torek dne 9. t. m. ob pol 8. uri dopoldne.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1924.

4707/a

Žalujoča žena in otroci.

Naznanjamo tužno vest, da je naš marljivi in vestni nameščenec paznik-jamomerec, gospod

Alojzij Held

po dolgotrajni in mučni bolezni danes ob 8. uri zjutraj v 26. letu starosti podlegel svojim bolečinam.

Pogreb se vrši iz hiše žalosti v soboto dne 6. septembra 1924. ob pol 10. uri dopoldne na pokopališče k Sv. Jederti.

Laško, dne 4. septembra 1924.

Trboveljska premogokopna družba
ravnateljstvo Laško.

4712/a

Modne liste

najnovejše, za jesen in zimo

1924-1925

ima v veliki izbiri v zalogi knjigarna

Tiskovne zadruge

v Ljubljani, Prešernova ulica 54
(nasproti glavne pošte)

Novi zavoj za aspirinove tablete

Naše aspirinove tablete "Bayer", znano sredstvo za ublaževanje bolečin, dajemo od sedaj v promet v ploščnatih kartonih

po 6 in 20 originalnih tablet (na kojih je na obeh straneh v polkogu vtisnjeno "Aspirin 0.5"). Modro-bela-rdeča varstvena znamka, s katero je opremljen vsak originalni zavoj, ki štiti pred ponarejevanjem. Odklanjajte vsak zavoj, ki ni opremljen z varstveno znamko.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Leverkusen bei Köln a. Rh.

Barvne trakove,
karbon-papir-indigo
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6/1.

Hiša na Bledu

v sredini vasi, obstoječa iz 14 prostorov, pripravna za vsako obrt, zraven spada nekaj zemlje in gozda, se ugodno proda. Naslov v upravi "Jutra" v Ljubljani. 4722a

Otvoritev gostilne.

Slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem svojo gostilno na dolenski cesti zopet otvoril

in jo bom sam vodil naprej. — Se priporočam

4635a **Jožko Jelačin.**

Bivša profesorica na "College St. Marie" v Amiens, katera popolnoma obvlada francoski, angleški in ruski jezik, želela bi poučevati

angleščino ali francoščino

v kakem zavodu ali drugačni šoli; sprejela bi tudi zasebne lekcije. Hotel TRATNIK, Sr. Petra c. soba št. 19 od pol 1 — 2 ure in od 6. do 9. ure

4717a

OBVESTILO.

Restavracija in zajutrkovalnica

„KOSOVO“ v Mariboru, Grajski trg 1

naznanja slav. občinstvu in cenj. gostom, da se dobi vsak dan ob 6. uri zjutraj kava, čaj, mleko itd. Za zajutrak se dobe tudi fin goljaj, vampi in kisa juha (porcija 2 Din), tučijo se žganje in likerji, dobe se razne ribe, sir in slive. Toči se staro in novo štajersko vino in prvovrsten šumadijski teran po 10 Din v restavraciji in dalmatinski kleti. Sobe za tužje. Društvom priporoča krasno dvorano za vsako zborovanje. — Za obilen obisk se priporoča

restavratorka.

Išče se sobarica

prvovrstna moč.

Pismene ponudbe naj se pošljejo v Ljubljano, poštini predal 42, ali pa naj se interesentinje zglase na Zaloški cesti št. 14. 4682a

Sprejme se

za jamski obrat

paznik

z rudarsko šolo ter vsaj z dveletno prakso na premogu. Oferte z zahtevami na:

Premagokop AND. JAKIČ, Krmel (Dolenjsko).

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIANINOV
najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stiglitz itd.
Jerica Hubad, roj. Dolenc
LJUBLJANA, Hilserjeva ulica št. 5.